

POMPONIVS LAETVS RANALIO
CANONICO PATAVINO.

Superioribus annis uolumina quaedam grammatices romanae scripti: et thomae pontifici dolensi praefecto arcis hadrianae dicaui: diffusum et ab eodem usu longe semotum opus: ut uiri auctoritas apud posteros honori: et uigiliae nostrae gratiae habeantur in commodiora tempora distuli. In praesentia poscente te Ranali optie cuius necessitudo non sine beneficiis mihi nota est ex illo immenso labore quae maxime necessaria ad prima rudimenta puerorum uisa sunt collegi: et ut graeci uocant εν Χειριδιον in id quod manu contineri potest redegi ut ex eo ανδυναστησ qui sapius legerit et praecipue tenera aetas fructum capiat. Quaedam ex recentibus ut uolunt consuetudine permisi ne romana et nunc noua μεροδοσ nimium ut forte existimaret aconis ad haec nostra uide propantibus adferret. Nimirum paululum nostrum sermone ordine immutato non multum tamen abhorrens ab his quae in ludis literariis traduntur libellum diuagari passus sum. Speroque boni consules ubi pueritiam prospexero pro bonitate et integritate praecipietum non parum tecum: o Ranali me laudis habiturum Vale.

Noscere romanae qui uis primordia lingue:

Huc fuge. polliceor me duce doctus eris.

Prima rudimenta et puerili aetate calores

Ostendo: exiguo peruia facta pedi.

Vnde cito poteris contingere sacra maronis:

Tangere dulciloqui uel ciceronis opus.

GRAMMATICÆ est ars necessaria pueris:
iucūda senibus:et dulcis secretorū comes.Ea
diuiditur in ptis duas.In scīam recte loquen
di cū scribēdi rōne: et ī interpretatiōnē poetarū

cum emendata lectione.

Grāmāticæ a nris interpretatur litteratura et deducitur a lit
teris quæ γρᾶμματᾶ grāci uocāt et ipsa a linea quæ ē
γρᾶμμα n nostri a lituris declinant.

Euander Carmentæ filius litterarum formas in palatio pri
mus ostendit ueteribus atticis similes.hæque fuere.a.b.c
d.e.g.i.l.m.n.o.p.r.s.t.u. postea additæ aliæ .f.k.q.x.z.γ.
et aspiratio.h. Vocales sunt quinque.a.e.i.o.u.

Diphthōgi sunt quattuor.ac.oe. au.eu.et apud ueteres in
usu fuit ei græca. Semiuocales septē.f.l.m.n.r.s.x.Eq
bus duæ cōem syllabam faciūt si positura fuerit.l.et.r. et
præsertim.r.rarissime.n.idē ualet:ut apud syliū.Non nū
quam adfirmat teramneis ilion armis.

Mutæ sunt nouē.b.c.d.g.h.k. p.q.t.sed propter græcas uo
ces admifimus.γ.et.z.

DE PARTIBVS ORATIONIS.

Rāmāticæ orōnis ptes sūt sex.Nomē:pronomē:uer
bū:aduerbiū:cōiūctio:et præpositō. Aristarchus
et Palamon nōi uocabulū et appellatiōnē subiecerunt.
Vocabulū est corpus uisu tactuque manifestū ut domus.
Appellatio est cui uel alterū deficit ut coelū:uel utrūque:
ut uirtus uētus. Veteres infinitas res uocabulo finitas
nōi adscribebāt.Prouocabulū quod ē q̄s et q̄ et articulū

a ii

ut hic hæc hoc pronomini miscuerūt.
Participia et gerundi a uerbo cuius species sunt: uiri erudi-
ti non segregauere.
Interiectionē adseuerationēque: et atractionem aduerbiis
addiderunt.

DE NOMINE.

Omē est non ut antea duntaxat finitum: sed etiā lo-
co uocabuli infinitum. Finitum significat res propri-
as ut Romulus Tyberis Roma. Infinitum significat res
communis: ut uir fluuius urbs.
Nomini adcedunt sex. casus. genus. numerus. qualitas. figu-
ra. et ubi necessaria est collatio.
Casus nominum sunt sex. Nominatiuus genitiuus qui et
patrius: datiuus accusatiuus uocatiuus ablatiuus qui et la-
tinus.
Genera nominū sunt quinque: Masculinū cui præponi-
tur articulus hic. foemininū cui hæc. neutrum cui hoc. cō-
mune duum generum cui hic et hæc. cōmune trium ge-
nerum cui hic hæc hoc. Epicenon in quo sexus uterque:
per alterutrum apparet: ut hic passer hæc aquila.
Numeri sūt tres: Singularis ut hic poeta: pluralis siue mul-
titudinis: ut horum poetarum: communis ut poetæ.
Qualitates sunt duæ. Primigenia ut Roma. Declinata ut
Romanus.
Figuræ sunt duæ. simplex ut sapiens: cōposita ut insipiēs.
Collatiōis siue comparationis gradus sunt tres. Simplex ut
iustus. Medius ut iustior: Sumus ut iustissimus.

DE DECLINATIONIBVS.

Eclinationes nominū quæ ex ordie quattuor uocalium diuiduntur sunt sex.

Prima declinatio genitiuū numeri singularis finit ac diphthongo in maribus ac foeminis tantum: ut hic poeta: huius poeta. hæc mūsa: huius mūsa. Vetus cōsuetudo semi-græca aliter etiā protulit: ut hæc maia: huius maia. hæc anima: huius animai. Quod indicat hic pat̄familias hic paterfamilia. hic paterfamiliaī et hi patrefamiliarū scribente Sifenna: ut adserit. M. Varro.

Nominatiuo numeri singularis. hic Aeneas: genitiuo huius anea: datiuo huic anea: accusatiuo hunc aneam: uocatiuo o anea: ablatiuo ab hoc anea. Nominatiuo numeri pluralis. Hi anea: genitiuo horū anearum: datiuo his aneis: accusatiuo hos aneas: uocatiuo o anea: ablatio ab his aneis.

Nominatiuo numeri singularis. hic anchises: genitiuo huius anchisa: datiuo huic anchisa: accusatiuo hunc anchisen: uocatiuo o anchise et anchisa: ablatiuo ab hoc anchise et anchisa. Nominatiuo numeri pluralis. hi anchisa: genitiuo horū anchisarū: dtō his anchisis: accusatiuo hos anchisas: uocatiuo o anchisa: ablatiuo ab his anchisis.

Nominatiuo numeri singularis. hic poeta: genitiuo huius poetæ: datiuo huic poetæ: accusatiuo hūc poetam: uocatiuo o poeta: ablatiuo ab hoc poeta. Nominatiuo numeri pluralis. hi poetæ: gtō horū poetarū: dtō his poetis: accusatiuo hos poetas: uocatiuo o poetæ: ablatiuo ab his poetis.

Dandi et auferendi casus in quibusdā fœcis aliter pronūcia
ti sūt: ut deabus: filiabus: natabus: libertabus: equabus: mu
labus: et adhuc amplior usus uocis: ut cōseruabus: dextra
bus. Et in pronoibus: eabus: nostrabus: uřabus: ut in secu
do uolumine Papiriani.

Noiatiuo nūeri singularis. hic et hęc aduena: genitiuo hu
ius aduena: datiuo huic aduena: actō hūc et hęc aduena
uocatiuo o aduena: ablatiūo ab hoc et ab hac aduena.

Noiatiuo nūeri plu. hi et hęc aduena: gtō horū et harū ad
uenarū: dtō his aduenis: actō hos aduēas: uocatiuo o ad
uena: ablatiūo ab his aduenis. Et cætera talia. Sūt tamen
quædā a duobus uerbis declinata colo et gigno equis uo
cabula in gtō multitudinis consuetudo usurpauit aliter
ut hic et hęc graiugena: coelicola: horū et harū graiuge
nū et coelicolū: graiugenarū et terrigenarum.

DE SECVNDA DECLINATIONE.

Ecunda declinandi ratio est in mare fœciaque et neu
trali: cuius patrius nūeri singularis finit. I. ut hic pri
amus: huius priami. hic Caius: huius cai. hic Orpheus: hu
ius orphei.

Noiatiuo nūeri sig. hic priamus: gtō huius priami: dtō hu
ic priamo: actō hūc priamū: uocatiuo o priame: ablatiūo
ab hoc priamo. Ntō nūeri plu. hi priami: gtō horū pri
amorū: dtō his priamis: actō hos priamos: uocatiuo o pri
ami: ablatiūo ab his priamis.

Noiatiuo nūeri sing. hic orpheus: huius orphei et orpheos

huic orptheo et orphi: hūc orpheū et orpheā: o orphei:
ab hoc orptheo. Nominatiuo numeri pluralis. hi orphei:
horū orptheorum: his orptheis: hos orptheos o orphei: ab
his orptheis. Virgilius attice pronunciauit: huius Andro
geo.

Noiatiuo nūeri sing. hoc tēplū: huius tēpli: huic tēplo: hoc
tēplū: o tēplū: ab hoc tēplo. Nō nūeri plu. hęc templa
horū tēplorū: his tēplis: hęc tēpla: o tēpla: ab his tēplis.

Noiatiuo nūeri sing. hic puer: huius pueri: huic puero: hūc
puerū. o puer: ab hoc puero. Noiatio nūeri plu. hi pueri
horū puerorū: his pueris: hos pueros: o pueri: ab his pue
ris. Ipsa noiā dupliciē enūciamus: utputa Euādrus et euā
der: leandrus et leander.

Ipsa etiam nomina finita in us. I. uocali præcedente uocan-
di casum efferunt per. I. ut o cai o tullii o uirgili. Analogia
cupere uidetur: o tullie: o uirgilie. Consuetudo aliquando
dixit. o tullius: o uirgilius.

Nominatiuo numeri singularis. Tener tenera tenerum: te
neri teneræ teneri: tenero teneræ tenero: tenerum tene
ram tenerum: o tener o tenera o tenerum: ab tenero ab te
nera ab tenero.

Nominatiuo numeri pluralis. Teneri teneræ tenera: tene
rorum tenerarum tenerorum: teneris: teneros teneras te
nera: o teneri o teneræ o tenera: ab teneris.

In quibusdā uocabulis in genitiuo multitudis consuetudo
plusq̄ analogia ualuit: utputa horū nūmū horū modiū
Eodē mō quæ sunt numismatū numeri que mēsuræ que

a iiii

et ponderis. Et similiter quædam alia: ut horum uirū horū fluuiū. Cicero meminit in neutris hoc etiam usitatū esse ut horum armū pro armorum. et me meū factum pudet pro meorum factorum: dixit Comicus.

Duo neutralia us finita huius declinationis esse uoluere sine multitudi- ne: ut puta hoc uul- gus: huius uulgi. hoc uir- tus: huius uiri. Nō numeri pluralis. hi duo hæc duæ hæc duo: gō horum duorū harum duarum horū duo rū: dtō his duobus duabus duobus: actō hos duos et duo has duas hæc duo: et in mare etiam hos duo: uocatio o duo o duæ o duo: Ablatio ab his duobus duabus duo bus: Sic declinamus et ambo.

DE TERTIA DECLINATIONE.

Tertia declinādi ratio in gō numeri singularis ante. I. finale hēt. E. discretis syllabis ut hic uel hæc dies: huius diei. Et in eo casu uetus aliter consuetudo u- surpauit quo non solū poetæ: sed oratores et historici sūt usi: ut puta huius diei perniciē. aciei: faciei: huius diei: per- nicii: acii: facii: huius die: perniciē: acie: facie.

Nōiatio numeri singularis. hic uel hæc dies: huius diei: hu- ic diei: hunc uel hanc diem: o dies: ab hoc uel ab hac die. Numeri pluralis. hi dies: horum dierum: his diebus: hos dies: o dies: ab his diebus.

DE QUARTA DECLINATIONE.

Quarta declinādi rō ualde copiosa ē. q̄a maior uo- cū pars genitiuū numeri sing. finit is: unde et au- ferendi pro scribentis arbitrio mō. I. mō. E. a ue

teribus prolatus est: posterī dīscrimē fecerūt de quo mox dicemus.

Numeri sing. Hoc poema: huius poematis et poematos: huic poemati: hoc poema: o poema: ab hoc poemate. Numeri plu. hęc poemata: horū poematū: his poematis et poematibus: hęc poemata: o poemata: ab his poematis et poematibus.

Nūeri singularis. Hoc sedile: huius sedilis: huic sedili: hoc sedile: o sedile: ab hoc sedili. Numeri plu. hęc sedilia: horū sediliū: his sedilibus: hęc sedilia: o sedilia: ab his sedilibus. Gummi sinapi frugi et cætera talia per omnes casus pari uoce declinantur.

Nūeri sing. hic Cato: huius catonis: huic catoni: hunc catonē: o cato: ab hoc catone. Nūeri plu. hi catones: horū catonū: his catōibus: hos catones: o catones: ab his catōibus.

Nūeri sing. hic et hęc hō: huius hoīs: huic hoī: hūc et hęc hoīem: o homo: ab hoc et ab hac hoīe. Nūeri plu. hi et hęc hoīes: horū et harū hoīum: his hoībus hos et has hoīes: o homines: ab his hominibus.

Nūeri singularis. Hoc lac: huius lactis: huic lacti: hoc lac: o lac: ab hoc lacte. Numeri plu. hęc lactea dixere ueteres ab eo quod erat hoc lacte.

Numeri singularis. Hic hannibal: huius hānnibalis: huic hannibali: hunc hannibalem: o hannibal: ab hoc hannibale. Numeri pluralis. hi hannibales: horum hannibalū: his hannibalibus. hos hānibales: o hannibales: ab his hannibalibus. Sic declīnātur uigil et consul nili quod muta-

tur lra: tamē in ablatiuo dicimus ab hoc et ab hac uigili .
Numeri singularis. Hic pan:huius panos:huic pani:hunc
pana:o pan:ab hoc pane. Numeri pluralis.Hi panes :
horum panum:his panibus:hos panas:o panes:ab his pa
nibus.

Nūeri singu. Hic simoen et simois:huius simoentis:huic si
moenti:hūc simoēta:o simoen et simois:ab hoc simoēte .

Numeri pluralis.hi simoentes:horum simoētum:his simo
entibus:hos simoentas:o simoentes:ab his simoentibus.

Sic declinatur Anien qui et aliter:ut anio et anienus.

Numeri singularis.Hic delphin:huius delphinis:huic del
phini:hunc delphina: o delphin:ab hoc delphine.Nume
ri pluralis.Hi delphines:horum delphinum:his delphini
bus:hos delphinas:o delphines:ab his delphinibus . Dici
tur et hic delphinus huius delphini .

Nomina on finita græca sunt cum nostra fiūt remoto .N.
pronunciantur:ut Cicero usus:consuetudo magis poetas
uoluit imitari:ut leon leontis:Demophoon demophoon
tis et in accusandi uoce hūc demophōta et leonta et hos
demophoontas et lcōtas ī quibus reliquimus.N.ut plato.

Nūeri singularis. Hoc lacunar:huius lacunaris:huic lacu
nari:hoc lacunar:o lacunar:ab hoc lacunari.Numeri plu
ralis.hæc lacunaria:horū lacunariū:his lacunaribus:hæc
lacunaria:o lacunaria:ab his lacunaribus.

Numeri singularis. Hic pater:huius patris:huic patri:hūc
patrem:o pater:ab hoc patre. Numeri pluralis. hi patres
horum patrum: his patribus:hos patres:o patres: ab his

patribus:

Numeri singularis. Hic martyr: huius martyris: huic martyri: hunc martyrem: o martyr: ab hoc martyre. **Numeri pluralis.** hi martyres: horum martyrum: his martyribus: hos martyres: o martyres: ab his martyribus.

Numeri singularis. Hic et hæc iustior et hoc iustus: huius iustioris: huic iustiori: hunc et hanc iustiorē et hoc iustus: o iustior et o iustus: ab hoc et ab hac et ab hoc iustior et iustiori. **Nūeri pluralis.** Hi et hæc iustiores et hæc iustiora: horum et harum et horum iustiorum: his iustioribus: hos et has iustiores et hæc iustiora: o iustiores et iustiora: ab his iustioribus.

Numeri singularis. Hoc æquor: huius æquoris: huic æquori: hoc æquor: o æquor: ab hoc æquore. **Numeri plu.** Hæc æquora: horum æquorum: his æquoribus: hæc æquora: o æquora: ab his æquoribus.

Nūeri singularis. hoc marmur. huius marmoris: huic marmori: hoc marmur: o marmur: ab hoc marmore. **Numeri pluralis.** hæc marmora: horum marmorum: his marmoribus: hæc marmora: o marmora: ab his marmoribus.

Antonius Cimpho nō mutabat. u. in. o. sed pronūciabat marmur marmuris. Ebur eburis. iecur iecuris.

Nūeri singularis. hæc maiestas: huius maiestatis: huic maiestati: hanc maiestatē: o maiestas: ab hac maiestate. **Numeri pluralis.** hæc maiestates: harum maiestatum: his maiestatibus: has maiestates: o maiestates: ab his maiestatibus.

Numeri singu. Hic miles: huius militis: huic militi: hūc mi-
 litē: o miles: ab hoc milite. **Nūeri plu.** hi milites horū mili-
 tum: his militibus: hos milites: o milites: ab his militibus.

Numeri singularis. hęc Lis: huius litis: huic liti: hanc litem
 o lis: ab hac lite. **Numeri pluralis.** hęc lites: harum litium
 his litibus: has lites: o lites: ab his litibus.

Numeri singularis. hic et hęc bos: huius bouis: huic boui:
 hunc et hanc bouem: o bos: ab hoc et ab hac boue. **Nume-
 ri pluralis.** hi et hęc boues. horum et harum bouum: his bu-
 bus: hos et has boues: o boues: ab his bubus. **Veteres di-
 xerunt** hic et hęc bouis: huius boueris.

Numeri singularis. Hęc uirtus: huius uirtutis: huic uirtuti
 hanc uirtutem: o uirtus: ab hac uirtute. **Numeri pluralis**
 hęc uirtutes. harum uirtutum: his uirtutibus: has uirtutes
 o uirtutes: ab his uirtutibus.

Numeri singularis. Hoc pectus: huius pectoris: huic pecto-
 ri: hoc pectus: o pectus: ab hoc pectore. **Numeri pluralis.**
 hęc pectora: horum pectorum: his pectoribus: hęc pecto-
 ra: o pectora: ab his pectoribus.

Numeri singularis. Hic et hęc et hoc audax: huius audacis
 huic audaci: hunc et hanc audacem: et hoc audax: o au-
 dax: ab hoc audace. **Nūeri plura.** hi et hęc audaces et hęc
 audacia: horū et harū et horū audacium: his audacibus:
 hos et has audaces et hęc audacia: o audaces et o audacia
 ab his audacibus. **Nūeri sing.** hęc supellex: huius supelle-
 ctilis: huic supellectili: hęc supellectilē: o supellex: ab hac
 supellectile. **Nūe. plu.** hęc supellectilia harū supellectiliū

his supellectilibus: hæc supellectilia: o supellectilia: ab his supellectilibus.

Numeri sing. Hic et hæc et hoc felix: huius felicitatis: huic felicitati: hunc et hanc felicem et hoc felix: o felix: ab hoc et ab hac felice et ab hoc felici.

Numeri plu. Hi et hæc felices et hæc felicitas: horum felicium his felicibus: hos et has felices et hæc felicitas: o felices et o felicitas. ab his felicibus.

Numeri sing. Hic et hæc et hoc præcox: huius præcocitatis: huic præcocitati: hunc et hanc præcoccem et hoc præcox: o præcox: ab hoc et ab hac ab hoc præcoce et præcoci.

Numeri pluralis hi et hæc præcoces et hæc præcocitas: horum et harum et horum præcocitatum: his præcocitibus: hos et has præcoces et hæc præcocitas: o præcoces et o præcocitas ab his præcocitibus.

Numeri singularis. Hic et hæc et hoc trux: huius trucitatis: huic trucitati: hunc et hanc trucem et hoc trux: o trux: ab hoc et ab hac et ab hoc truce et truci.

Numeri pluralis. Hi et hæc truces et hæc trucitas: horum et harum et horum trucitatum: his trucibus: hos et has truces et hæc trucitas: o truces et o trucitas: ab his trucibus.

Numeri singularis. hic oedipus: huius oedipoditatis: huic oedipoditati: hunc oedipoda et oedipoden: o oedipus: ab hoc oedipode.

Numeri pluralis. hi oedipodes: horum oedipodum: his oedipodibus: hos oedipodas: o oedipodes: ab his oedipodibus
Dicimus et hic oedipus oedipi quia apud græcos ἐδῖπυς

οἰτιποδου et hic œdipodes: huius œdipoda:
Numeri singularis. hæc amathus: huius amathuntis: huic
amathunti: hæc amathunta: o amathus: ab hac amathun
te. Numeri pluralis hæc amathuntes: harum amathūtum
his amathuntibus: has amathuntes: o amathuntes: ab his
amathuntibus.

Numeri singularis. Hoc melos: huius melu. Et in multitu
dine hæc mele.

Numeri singularis. hæc Calliope: huius calliopes: huic cal
liope: hanc calliopen: o calliope: ab hac calliope. Si multi
tudo fuerit necessaria et latina et similis poeta.

Declinata ab amathunte et a cæteris talibus nō seruant. n.
ut amathusius: pessimus pessimuntis pessimusius. Opus
opuntis opusius. trapezus trapezuntis trapezusus:

Auferendi casus supradictæ declinatiōis finit. I. et. E. ut de
cor et carminis necessitas expetit. Tamē noīa fluminū et
mōtium horū et locorum seruāt. I. ut ab hoc tiberi: lyri: o
cri: pari: et accusandi duplex ex his: ut hunc tiberim et ti
berin: ocrim et ocrin: capym et capyn.

De quinta declinatione:

Quinta declinandi ratio. u. finale numero singulari ubi
que tenuit: ut hoc genu et hoc gelu: pecu. in multitudine
mutat uoces ut.

Numeri pluralis. hæc Genua: horum genuum: his geni
bus et genibus: hæc genua: o genua: ab his genibus et ge
nibus.

De sexta declinatione:

Sexta declinandi ratio us finit genitiuo singulari: ut hic uifus: huius uifus.

Numeri singularis. hic Vifus: huius uifus: huic uifui: hunc uifum: o uifus: ab hoc uifu. Numeri pluralis, hi uifus: horū uifuum: his uifibus hos uifus: o uifus: ab his uifibus.

In illis uero quæ. t. ante us habēt: duplex cōsuetudo est. ut hic senatus: ornatus: tumultus: huius scatus et senati. tumultus et tumulti: ornatus et ornati.

In hac declinatione sexta datiuus etiā finit. u. ut parce metu: cytheræa: et uenit a genitiuo us. Aliter erat genitiuus uis diuisis syllabis: ut huius senatus uifuis. unde fit huic senati uifui.

Noiatiuo sing. Hæc domus: huius domus: huic domui: hæc domum: o domus: ab hac domu.

Numeri pluralis hæ domus: harum domuum: his domibus: has domus: o domus: ab his domibus. Veteres aliter utputa.

Nūeri sing. Hæc domus: huius domi: huic domo: hanc domum: o dome: ab hac domo.

Numeri pluralis. Hæ domi: harum domorum: his domis: has domos: o domi: ab his domis.

Eiusdē duplicis casuū uocis ut. M. Varro adserit sūt pleræque arboris: laurus: fagus: quercus: ficus: myrtus: cupressus: platanus: alnus: et his additur colus: et cætera illis similia.

Græcæ cōsuetudinis est hæc dido et cætera talia.

Numeri sing. Hæc dido: huius didus et didos: huic dido et didoi: hæc dido: o dido: ab hac dido.

Numero plurali non utimur. Verum et hæc romana fi-
unt quouſque patitur decor: ut fabius de græca declina-
tione ait: ut hæc dido: huius didōis: sic mæro: Callipſo. et
cætera talia. Cæſar præcipit dicēdū eſſe calipſonē et dido-
nē ut indicat tetraſtichō in romulo.

Vatibus auſoniis tyriā dat græcia dido.

Ferit didonem romula uox taciti.

At calipſonem latiis das inclite cæſar.

Quodque decor patitur quinſtiliane iubes.

Sunt quædā noīa cōſuetudine nimis defectiua. ut hūc late-
rē: ab hoc latere: hāc dicionē: ab hac diciōe: hāc dicā: has
dicas: huius ſpōtis: ab hac ſpōte: hoc tabum: ab hoc tabo:
huius impetis: ab hoc impete.

Sunt noīa quæ carēt capite: ut huius uicis: necis: obicis: fru-
gis: uerberis uiſceris: additur aliquādo caput: ut Lucretiū
uiſcus.

Quædā declinandi formā mutāt: ut hoc uas: huius uafis:
hæc uafa uaſorū. hoc iugerum: huius iugeri: hæc iugera:
horū iugerū. forte ab illo auferēdi q̄ ē ab hoc iugere. hoc
ador adoris: hæc adorea: horū adoreorū.

Obliqui mutātur uelut aliūde procedāt: ut hic anio: huius
anienis. hoc iecur: huius iecinoris. hoc iter: huius itineris.
hic iuppiter: huius iouis. hic marſpiter: huius martis.

Et in his ſua prima uox fuit aniē anienis. iecinor iecinoris:
itiner itineris. iouis iouis. mars martis. et itē illud cū ſuis
uſurpatū. anio aniōis. iecur iecoris. iter iteris. iuppiter iup-
pitris. marſpiter marſpitrīs.

Sunt quæ trifariam pronunciantur: utputa Gerion geri
onis: Gerionus gerioni geriones geriona. hic alceus: hu-
ius alcei: et hic alceo: huius alceonis. hic œdipus: huius œ-
dipodis uel œdipodos: hic œdipodes: huius œdipodæ
hic œdipus: huius œdipi. Quædam pari uoce per omnis
casus declinantur: ut sinapi: gūmi: mancipi: frugi: gerun-
di: nihili.

Masculia sine multitudine puluis: sanguis: limus: muscus.
Fœminina sine multitudine: Lux: pax: culpa: eloquentia:
elegantia: gratia: fortuna: scabies: sanies: secordia: supel-
lex.

Neutralia singularia tantum: uirus: pus: baratrum: baculū:
crocum: acetum: lac.

Masculina multitudinis: antes: carceres: cancelli: iferi: supi:
liberi: lares: ludi: loculi: manes: optimates: primores: pro-
ceres: penates: quirites: maiores: posterii: idemque nepotes
minores: mores: pugillares: natales: genitales: loci mulie-
bres: titienses: rhamnenses: luceres: lemures: sales: pro ur-
banitate. columella: et salibus pro condimento utitur ab
eo quod est hic sal. P. Scipio neutri generis pronunciauit
hoc sal: lentes: uepres: fasti fori: in nauibus: circenses: secu-
lares: et cætera talia.

Fœiā multitudinis: blāditiā: bigā: quadrigā: aquā calidā
aquā sextiā: exequiā: excubiā. exquiliā: fores: feriā: gīgi-
uā: induciā: insidiā: idus: calendā: nonā: illecebrā: manu-
biā: nuptiā: nundinā: nares: nugā: plagā: quæ sunt retia:
primitiā: phalerā: quisquilia: grates: sarcinā: præstigiā:

b

suppetiæ:fordes:scopæ:scalæ:tenebræ:aræ:fruges:inimicitia: litteræ:epistola:sortes:preces.

Neutra multitudinis:cete:nenia,arma: moenia:cibaria: crepūdia:intextina:exta interanea:uiscera: iuga montium: præcordia: rastra:fori populi ro. ferra bona pro diuitiis pascua:incunabula:sponsalia:arteria:lucretii.aliorū sunt foeminiæ:arteriæ:agonalia:parætalia: et cætera talia quæ sunt ludõrum:ut megalesia:et sacrorum angeronalia.

Sunt masculina quæ transeunt in neutrum: ut hic tartarus hæc tartara.hic tenatus hæc tenara. hic targetus hæc targeta.hic ismarus hæc ismara. hic gargarus hæc gargara hic menalus hæc menala.hic dindymus hæc dindyma. hic massicus hæc massica.hic supparus hæc suppara. hic carbasus hæc carbasa.hic sibilus hæc sibila. hic infernus hæc inferna.hic auernus hæc auerna. hic locus hæc loca et hi loci.hic iocus hæc ioca et hi ioci. hic balthus hæc baltha hi balthi.

Fœcia in neutrum.hæc pergamus hæc pergama.hæc arbutus hæc arbuta.hæc supellex hæc supellectilia.

Neutra in masculinū. hoc coelum hi coeli.hoc elysium hi elisii.hoc argos hi argi.hoc frenū hi freni. hoc porrum hi porri.hoc filum hi fili.hoc rastrum hi rastri. hoc capistrum hi capistri.hoc clatrum hi clatri. Dicimus etiā frena:fila:rastra:Sūt et duplicis generis sub eadem uoce: ut hic et hæc alnus.hic et hæc pampinus. Et ut uarroni placet pleraque arborum nomia:ut hic uel hæc ficus: cupref

fus: quercus: morus: et cætera talia . Itē hic et hoc uulgus
et hoc uulgum.

Neutra in foeminina. hoc balneum hæ balneæ . hoc epulū
hæ epulæ. hoc delitium hæ delitiæ. Dicimus: et hæc bal-
nea.

Sunt quædā cum duplici capite magnanimus et hic et hæc
magnanimis. sublimus et hic et hæc sublimis: et cætera ta-
lia ab animo et quæ desinunt in limus.

Sincerus: hic et hæc sinceris. biuugus: hic et hæc biuugis. in-
ermus: hic et hæc inermis. eneruus: hic et hæc eneruis. hi-
larus: hic et hæc hilaris. semisomnus: hic et hæc semisom-
nis. effrenus: hic et hæc infrenis. procliuus: hic et hæc pro-
cliuis. acer: hic et hæc acris. alacer: hic et hæc alacris. seque-
ster: hic et hæc sequestris. equester: hic et hæc equestris.
sic pedester: campester: siluester.

Sunt quædam duplicis capitis et generis.

Hic tonitrus hoc tonitru. hic penus hoc penu. hæc pecus
hoc pecu. hæc specus hoc specu. hic gelus hoc gelu. hic
artus hoc artu. hic amictus hoc amictu. hic cornus hoc
cornu. hic baculus hoc baculum. hic collus hoc collum.
hic crocus hoc crocum. hæc intybus hoc intybum. hic ti-
gnus hoc tignum. hic sinus hoc sinum pro uase. hic
acinus hoc acinum. hic clypeus hoc clypeum. hic py-
leus hoc pileum. hic galerus hoc galerum. hic sex-
tertius hoc sextertiū. hæc cristallus hoc cristallum. hic
epitaphius hoc epitaphium. hic uulgus hoc uulgum.

b ii

hic gibbus hoc gibbum. hic fundus hoc fundum : hic
curriculum hoc curriculū. hic cōmētarius hoc cōmētariū
hic tapes hoc tapetum et hoc tapete. hic sanguis hoc san-
guē. hic retis hoc rete. hic panter hæc pantera. hic crater
hæc cratera. Et quædam alia: hic et hoc guttur: hic et hoc
iubar.

Analogia oīa uocabula atque nomina: ut prima exigit uox
perimit: consuetudo aliter usurpauit: multa alia dabit le-
ctio: ideo longior esse nolui.

De comparatione.

Collationis gradus sūt tres. primus ut candidus. medius ut
candidior. sūmus ut cādīdissimus. et hī aliter. simplex cō-
paratiuus: suplatiuus: medius et sūmus fiunt a genitiuo
singulari simplicis et ubi. s. inuenitur demitur: utrique ad-
iungitur or: et sūmus geminato. s. ut candidus candidi-
or et cādīdissimus. utilis utilior utilissimus. uerū ī quibus-
dam uocibus magis inualuit consuetudo: ut puta. Bonus
melior optimus: malus peior pessimus. magnus maior
maxius. paruus minor mimus. multū plus: lucretius par-
uissimū et multesimū protulit. Muñficētior et munificē-
tissimus grādiloquētior et grādiloquētissimus. Et cate-
ra talia non deducūtur ab eo quod ē munificus et grādi-
loquus: sed ab illo munificens et grandiloquens.

Accidentia qualitatis et quantitatis apud romanos colla-
tiones admittunt cæteris hoc modo non utimur.

Accidentia quæ habent uocalem ante nouissimā syllabam
us adsumunt magis: ut pius magis pius. idoneus magis

idoneus:arduus magis arduus:egregius magis egregius
lucretius egregius neutrale mediū protulit.

Cicero piētissimū non piissimū dicēdum esse in Anto-
nium præcipit:et a pronoiē ipso Plautus fecit ipsissimū.

In quibusdam aliquando medius in superlatiuū non tran-
sit:ut memorior.senior iunior: adolescentior: obnixior:
longinquior:anterior:citerior.Non facile admittitur an-
timus et citimus.Ditior et ditissimus: ab eo quod est dis-
ditis uenit.

Præpositiones:Citra:ultra:ante:supra:infra:ex se nihil pa-
riunt:et quæ ab his creduntur aliunde ueniunt ex uetere
usu.Citerus citerior citimus.ulterus ulterior ultimus. an-
terus anterior antimus.superus superior supremus.infe-
rus inferior ifimus.exterus exterior extremus.sumus eti-
am a supo uenit. Propior sine simplici est et medio.proxi-
mus ab quo proximior.prior et primus sine simplici sūt.

Inueniuntur et alia quæ puerilis solertia scrutabitur: et eo-
dem modo in cæteris rebus quæ in præsentia compendii
causa post habentur: potest et præcipientis cura addere
et pueri ingenium exercere:quo memoria non ducat ru-
biginem.

Nomina ipsa distinguntur et sæpe aliqua de causa imponū-
tur:ut ab eo cui hærebat primus ille Scipio: et a prudētia
Catus et Cato: a corpis æqualitate Afina. a forma et pro-
ceritate columella.a leguminibus fabii lentuli pisones ci-
cerones.ab ore laeca.a calamitate sinistra Scauola.a lam-
bendis pudibūdis catilina.et alia quæ lectio docebit.Hæc

quacūque de causa antecedunt prænomena quæ aut lingulis: aut binis: aut ternis litteris notantur: ut puta .c.d.l. m.q.p.t. Ti.Sp.Cn. Sex.Caius: Decius: Lucius: Marcus: quītus publius: titus: tiberius: spurius: Cneus: Sextus. item et in foeminis. c.l.p.u.cl. Cn.caia: lucia: publia: quīta: claudia: Cnea.

Cognomina siue gentilia: ut cornelius: porcius: tullius. Et simul omnia. M. portius: cato: cenforinus. p.cor. Scipio: aphricanus. M. Tullius Cicero.

Sunt nomina quæ mente concipiuntur: ut uirtus deus: et mediæ potestatis quæ significant gentem: ut italus græcus. Et patriæ: ut romanus atticus. Et ad aliquid: ut pater frater: magister. et ordinis: ut binus trinus.

Sunt et decliata græcæ formæ quæ dicuntur patronymica maris et foeminæ: et illa desinunt in des hæc in is. et deducuntur ab auis artauis parētibus: fratribus: ducibus: cōditoribus urbiū: a flumibus: filiis: mōtibus: et locis aliis: ut puta alcides alcei nepos. priamides priami filius. iliades iliæ filius. Phætoniades sorores phætonis. æneades ab duce ænea. romulides a romulo cōditore. achelois ab acheloo amne. tenarides a tenaro mōte. hercinides ab hercinia silua. coricides nymphæ a corico antro. Fiunt et hoc modo priamus priami priamides. æneas æneæ æneades. Peleus pelei pelides. theseus thesei thesides. cū .I. lōgo: et nestor nestoris nestorides. pauca discrepant: ut anchises anchisæ achisiades. achilles achillis achilleides ab achilleo me

lius. Hippotes hippotæ hippotades. Scipio scipiōis scipia
des. Deucalion deucaliōis deucalides. Menecius menecii
meneciades.

Numeri singularis. Hic priamides: huius priamidæ: huic
priamidæ: hunc priamiden: o priamide: ab hoc priami
de.

Numeri pluralis. hi priamides: horum priamidum et pri
amidarū: his priamidis: hos priamidas: o priamide: ab
his priamidis.

Fœminina a maribus ablata de fiūt: ut priamides priamis
In thesede et similibus interponitur. E. ut theseis thesei
dos. Ex æneade æneis. ex achilleide achilleis. ex phorco
phorcinis. ex crati amne cratineis. ex nereo nerine. ex acri
fio acrifione. ex adraſto adraſtine.

Numeri singularis. Hæc priamis: huius priamidis uel pri
midos: huic priamidi: hanc priamida uel priamidem: o
priami: ab hac priamide.

Numeri pluralis. hæc priamides: harum priamidum: his
priamidibus: has priamidas: o priamides: ab his priami
dibus.

DE PRONOMINE.

Pronomen idem pene ualet quod nomen: sed mi
nus plene significat.

Pronomini adcidunt sex: genus: numerus: qualitas: figura:
persona: casus.

b iiii

Genera pronominū sunt quattuor. mas ut ille. foemina : ut illa. neutrū: ut illud. cōmune duū generū : ut hic et hæc nostras. cōmune triū generum: ut ego et tu.

Numeri duo: singularis et pluralis.

Figuræ duæ: simplex ut ego. composita egomet: tutemet: et in alia uoce: meopte: tuopte: suopte.

Personæ sunt tres. prima ut ego. secunda ut tu. tertia ut ille.

Casus totidem quot in nomine.

Noiatiuo nūeri sing: ego: gō mei: dtō mihi: actō me: ablatiuo ab me. Noiatiuo nūeri pluralis nos: gō nostrū uel nostri: dtō nobis. actō nos: ablatiuo a nobis.

Noiatiuo nūeri singularis tu: gō tui: dtō tibi: actō te: uocatiuo o tu: ablatiuo a te. Noiatiuo nūeri pluralis: uos: genitiuo uestrum uel uestri: datiuo uobis: actō uos: uocatio o uos: ablatiuo a uobis.

Gō nūeri singu. et itē plu. sui: dtō sibi: actō se: ablatio a se.

Noiatiuo nūeri singularis. ille illa illud: gō illius: dtō illi: actō illū illā illud: ablatiuo ab illo ab illa ab illo. Noiatiuo nūeri plu. illi ille illa: gō illorū illarū illorū. dtō illis: actō illos illas illa: ablatiuo ab illis.

Sic declinātur iste et ipse: uerū et ipse in neutro habet ipsū.

Noiatiuo nūeri singularis: is ea id: gō eius: dtō ei: actō eū eā id: ablatiuo ab eo ab ea ab eo. Noiatiuo nūeri plu. ii ea ea: gō eorū earū eorū: dtō eis: actō eos eas ea: ablatiuo ab eis. Veteres dixere eabus foemix.

Noiatiuo nūeri sing. hic hæc hoc: gō huius: dtō huic. actō hūc hāc hoc: ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc. Noiatiuo

nūeri plu. hi hæ hæc: g^{tō} horū harū horū: d^{tō} his: a^{ctō}
hos has hæc: ablatiuo ab his.

Noiatiuo nūeri sing. meus mea meū: g^{tō} mei meæ mei: d^{tō}
meo meæ meo: a^{ctō} meū meā meū: ablatiuo a meo a mea
a meo. Noiatiuo nūeri plu. mei meæ mea: g^{tō} meorū mea
rū meorū. d^{tō} meis: a^{ctō} meos meas mea: ablatiuo a meis.

Sic declinātur tuus suus noster et uester et uocatiuū habēt
præter suos.

Noiatiuo nūeri singu. hic et hæc n^{ras} et hoc nostrate: g^{tō}
huius nostratis: d^{tō} huic nostrati: a^{ctō} hūc et hāc nostra
tē et hoc nostrate: uocatiuo o nostras et o nostrate: abla
tiuo ab hoc et ab hac et ab hoc nostrate. Noiatiuo nu
meri plu. hi et hæc nostrates et hæc nostratia: g^{tō} horū et
harū et horū nostratiū: d^{tō} his nostratibus: a^{ctō} hos et
has nostrates et hæc n^{ratia}: uocatiuo o nostrates et o no
stratia: ablatiuo ab his nostratibus. Sic declinatur u^{ras}.
Sunt et prouocabula. quæ ideo cū pronoibus miscemus
quia non sepauimus uocabula a noibus.

Noiatiuo nūeri sing. quis et qui quæ quod: g^{tō} cuius: d^{tō}
cui. a^{ctō} quē quā quod: ablatiuo a quo et quia qua et qⁱ
a quo et qui. Nūeri plu. qⁱ quæ quæ: g^{tō} quorū qua
rū quorū: d^{tō} qⁱbus et queis: a^{ctō} quos quas quæ: ablatio
ab qⁱbus et queis. Et quæ fiūt a q^s: ut puta q^dā q^{cū}que q^f
que: q^fspīa: q^fsnā: q^fsq^s: aliq^s: neq^s: siq^s: ut ī g^{tō} cuiusdā cu
iuscūque et ī cæteris calibus: ut supra. uerum adiicitur
neutrale: q^ddā: q^cquā: q^cq^d: aliq^d: neq^d: siq^d: ut quod
dā et q^ddā: sic ī cæteris. Itē alia prouocabula: quātus

tantus:qualis:talis:quot quotus:hic et hæc cuias: et hoc
cuiate:et cuius cuiua cuium:unus:ullus:nullus:solus:alter:
alius uter:uterque:utrilibet:neuter.totus:nemo unde Ca-
to protulit neminis.

Noiatiuo nūeri sing. ntō unus una unū:gtō unius:dtō uni
actō unū unā unū:ablatiuo ab uno ab una ab uno. Nu-
meri pluralis.noīatiuo uni unæ una:gtō unorū unarum
unorū:dtō unis:actō unos unas una:ablatio ab unis.

DE VERBO LIBER. II.

Erbū siue uox siue dictio siue locutio significat cum
tēporibus et modo personis modo non in eo uis lo-
quendi est:quia sensum aperit. Eius quædam decliata ac-
cipiūt casus:ut participia et gerundi:quæ ueteres utilita-
tis studiosi ab ipso uerbo non separauere.

Verborum genera sunt tria.primum cum temporibus et
personis:ut lego fodio.

Secūdū cum temporibus sine personis.ut legitur foditur.

Tertiū cū tpibus et casibus: ut legēdi fodiēdi: legēs fodiēs.

Verbo adcedunt octo.natura:coniugatio:tempus persona
qualitas:species:numerus: figura.et in tertio genere ca-
sus sine personis.

Naturæ sunt quattuor.faciēdi ut lego.patiendi ut legor.cō-
munis ut largior.neutralis ut egeo.posteriorēs fecere qui
tam naturam quæ dicitur deponens:quod in uoce patien-
di uim deponat.In principio duæ fuere faciendi et patien-
di.Post facta cōmunis inde neutralis.

Coniugationes tres.prima in secunda persona faciendi. A:

productam habet: ut amo amas. altera. E. ut moneo moneo. tertia diuiditur modo habet. I. breue: ut lego legis modo. I. productum: ut audio audis.

Tempora sunt tria. prateritum ut amauit. presens ut amo. futurum ut amabo. et ipsum prateritum distinguitur: ut minusque perfectum amabam et plusque perfectum amaueram et futurum datur exactum amauero.

Personae tres: quia triplex personarum uis est ut sit qui loquatur: et de quo: et ad quem.

Qualitas est informis uerborum: utputa absoluta: ut lego. inchoatiua: ut caleasco: quod significat incipio fieri calidus iteratiua quae ostendit quid saepius fieri: ut Varro scribit et ea duplex in se et in to: quia ab ultima deducitur uoce gerundi: ut lectito lectitas: et uiso uisis. Et iteratiua alia ab hac ad linguae augmentum: ut curso cursas et cursito cursitas. Quinta forma est tertiae coniugationis productae: ut parturio exurio. Sexta forma dicitur mixta: ut gaudeo gauisus sum. audeo ausus sum. soleo solitus sum: fio factus sum: fido fesus sum. Septima forma faciendi et patiendi uim habet: ut exulo. uapulo: nubo: liceo. liceor uero liceris deponentis natura est.

Species siue modi declinandi sunt septem. fatendi ut lego: Imperandi ut lege. oprandi ut utinam legam. coniungendi ut cum legam. Infinita ut legere. Gerundi ut legendi: et quae dicitur participium: ut legens.

Alius quidam modus est: ut legifne: et fatemur lego.

Nūeri duo singularis et multitudinis: ut lego et legimus.
Figura duæ simplex et composita: ut lego et perlego.

Verba omnia modo fatendi primæ personæ numeri singularis litteris quinque terminantur. I. ut noui: memini: odi cepi: pepigi: M. ut sum et ab eo cōposita .o. ut amo lego. R. ut amor legor. T. ut pudet tedit.

Modo fatendi tempore præterito perfectō. Nūeri singularis. ego memini: tu memisti: ille meminuit. Nūeri pluralis. nos memimus: uos memistis: illi meminēnt et meminere.

Eodē modo tēpore præterito plusq̄ perfectō. Nūeri singularis. ego meminērā: tu memineras: ille meminērat. Nūeri pluralis. nos meminēramus: uos meminērat: illi meminērāt.

Modo imperatiuo tēpore futuro. Nūeri singularis. memento.

Modo optatiuo tempore præterito pfectō. Numeri singularis. utinā ego meminērim: utinā tu meminēris: utinā ille meminērit. Nūeri pluralis. utinā nos meminērimus: utinā uos meminēritis: utinā illi meminērint.

Eodē modo tēpore præterito plusq̄ perfectō. Nūeri singularis. utinā ego meminērā: utinā tu memineras: utinā ille meminērat. Nūeri pluralis. utinā nos meminēramus: utinā uos meminēraris: utinā illi meminērant.

Modo cōiunctiuo tpe præterito pfectō. Nūeri singularis. cū uel si ego meminēri: cū uel si tu meineris: cū uel si ille meinerit. Numeri pluralis. cū uel si nos meinerimus: cum uel si uos meminēritis: cum uel si illi meminērint.

Eodē modo tempore præterito plusq̄ perfectō. Nūeri singularis. cum uel si ego meminēssē: cum uel si tu meminēssēs:

cum uel si ille meminisset. Numeri pluralis: cū uel si nos meminissēmus: cū uel si uos meminissetis: cū uel si illi meminissent.

Eodē modo tēpore futuro. Nūeri singularis: cū uel si ego meminero: cū uel si tu meminēris: cū uel si ille meminērit. Numeri pluralis: cū uel si nos meminērimus: cū uel si uos meminēritis: cū uel si illi meminērint. Modo infinito nūeris et personis confusis tēpore präterito meminisse.

Modo fatendi tēpore præsenti. Nūeri singularis: Ego sum tu es: ille est. Nūeri pluralis: nos sumus: uos estis: illi sūt.

Eodē modo tēpore präterito minusq̄ pfecto. Nūeri singularis: Ego erā: tu eras: ille erat. Nūeri pluralis: nos eramus: uos eratis: illi erant.

Eodē mō tēpore präterito pfecto. Nūeri singularis: Ego fui: tu fuisti: ille fuit. Numeri pluralis: nos fuimus: uos fuistis: illi fuerūt et fuere.

Eodē mō tēpore präterito plusq̄ pfecto. Nūeri singularis: Ego fuerā: tu fueras: ille fuerat. Nūeri pluralis: nos fueramus: uos fueratis: illi fuerant.

Eodē mō tēpore futuro. Nūeri singularis: Ego ero: tu eris: ille erit. Nūeri pluralis: nos erimus: uos eritis: illi erūt.

Modo impatiuo tēpore præsenti. Nūeri singularis ad secūdā et tertiā psonā tantū. Esto tu: esto ille. Nūeri pluralis: estote uos: suntō illi.

Modo opratiuo tēpore præsenti. Nūeri singularis: utinam ego sim: utinā tu sis: utinā ille sit. Nūeri pluralis: utinā nos simus: utinā uos sitis: utinā illi sint.

Eodē modo tēpore præterito minusq̄perfecto. Numeri singularis:utinā ego essem:utinā tu esses:utinā ille esset.

Nūeri pluralis:utinam nos essemus: utinā uos essetis: utinam illi essent.

Eodē modo tēpore præterito pfecto. Nūeri singularis: utinam ego fuerim:utinā tu fueris:utinā ille fuerit. Numeri pluralis:utinā nos fuerimus:utinā uos fueritis:utinam illi fuerint.

Eodē modo tēpore præterito plusq̄perfecto. Nūeri singularis:utinā ego fuisset:utinā tu fuisses.utinā ille fuisset.

Numeri pluralis:utinam nos fuisset:utinā uos fuissetis:utinam illi fuissent.

Eodē modo tēpore futuro. Numeri singularis:utinam ego sim:utinā tu sis:utinam ille sit. Numeri pluralis:utinā nos simus:utinā uos sitis:utinam illi sint.

Coniunctiui modi uoces similes sunt optatiui præter q̄ i futuro:et ubi est utinam ponuntur cum uel si.

Modo coniunctiuo tēpore futuro. Numeri singularis: cū uel si ego fuero:cū uel si tu fueris:cum uel si ille fuerit.

Numeri pluralis:cum uel si nos fuerimus:cum uel si uos fueritis:cum uel si illi fuerint.

Modo infinito tempore præsentis numeris et personis confusus esse. Eodem modo tempore præterito fuisse.

Vocabulum no. habet. Appellatio est essentia. qua Cicero usus est simul et indolētia:usique etiā sūt et Cæsar et Plotius. Veteres dixerunt in prima persona esum:præterita perfectæ speciei et exactæ et futurū coniungendi sūt aliunde

hoc est suo quod excidit ab usu.

Amo uerbum faciendi primæ coniugationis modo fatēdi tēpore præfenti: Nūeri singularis sic declinatur. ego amo tu amas: ille amat. Numeri pluralis: nos amamus: uos amatis: illi amant.

Eodē mō tēpore præterito minusq̄perfecto. Nūeri singu. Ego amabam: tu amabas: ille amabat. Nūeri pluralis. nos amabamus: uos amabatis: illi amabant.

Eodē mō tēpore præterito perfecto. Numeri singu. ego amaui: tu amauisti et amasti: ille amauit. Numeri pluralis. nos amauimus: uos amauistis et amastis: illi amauerunt amauere amarunt.

Eodē modo præterito plusq̄perfecto. Numeri singularis. ego amaueeram: tu amaueeras: ille amaueerat. Numeri plu. nos amaueeramur: uos amaueeratis: illi amaueerant.

Eodem modo siue promissiuo tempore futuro. Nūeri singularis. ego amabo: tu amabis: ille amabit. Nūeri pluralis. nos amabimus: uos amabitis: illi amabunt.

Modo imperatiuo ad secundam et tertiam personam tantum. Numeri singularis. ama tu: amet ille. Numeri pluralis. amate uos: ament illi.

Eodē modo tempore futuro. Numeri singularis. amato tu amato ille. Numeri pluralis. amatote uos: amunto illi.

Prima persona pluralis numeri quæ datur imperatiuis: nō est imperandi: sed hortandi. Qua de causa quidam modum hortatiuū separatim dixerunt: ut puta. amemus o socii. pugnemus o cōmilitones. legamus o uiri litterati.

Modo optatiuo tempore præfenti. Numeri fingularis: utinam: ego amem: utinā tu ames: utinam ille amet. Numeri pluralis: utinam nos amemus: utinam uos ametis: utinā illi ament.

Eodem modo tēporē præterito minusquā perfectō nūeri fingularis: utinam ego amarem: utinā tu amares: utinā ille amaret. Numeri pluralis: utinā nos amaremus: utinam uos amaretis: utinam illi amarent.

Eodē modo tēpore præterito perfectō. Numeri fingularis: utinā ego amauerim et amarim: utinā tu amaueris: et amaris: utinā ille amauerit et amarit. Nūeri pluralis: utinā nos amauerimus et amarimus: utinam uos amaueritis et amaritis: utinā illi amauerint et amarint.

Eodē modo tēporē præterito plusquā perfectō. Numeri fingularis: utinam ego amauiſſem et amaſſem: utinā tu amauiſſes et amaſſes: utinā ille amauiſſet et amaſſet. Numeri pluralis: utinam nos amauiſſemus et amaſſemus: utinam uos amauiſſetis et amaſſetis: utinā illi amauiſſent et amaſſent.

Eodē modo tēpore futuro. Numeri fingularis: utinā amē utinam ames: utinam amet. Numeri pluralis: utinam amemus: utinā ametis: utinā ament.

Modo coniunctiuo tēpore futuro. Numeri fingularis: cū uel ſi amauero et amaro: cū uel ſi amaueris et amaris.

Numeri pluralis: cū uel ſi amauerimus et amarimus: cum uel ſi amaueritis et amaritis: cū uel ſi amauerint et amarint.

Eodē modo tēpore præterito: auditū esse. Et ulteriore præterito auditum fuisse.

Eodē modo tēpore futuro: auditum iri.

Participia ab hoc uerbo patiendi nascuntur duo præteriti tēporis et futuri: auditus et audiēdus. Sic et cætera talia tertiæ cōiugationis productæ declinātur. uerum quædā discrepant in specie perfecta et ultimo gerūdi: ut puta. facio facti factum. haurio hausi haustum. sentio sensi sensum. sepio sepsi septum. cambio campsi campsum. inde campso campsas. falio falui saltum. infilio infilui insultū. Defilio defilui defultū. uincio uinxi uinctum. fancio fangi sanctum. aperio aperui apertum. Et ueit a pario quod erat eiusdem cōiugationis. Amicio amicui amictum. cōperio cōperui et cōperi cōptum. inuenio iueni inuentum. Inest etiam in his analogia: ut haurio etiā hauriui. cābio cambiui. amicio amiciui. falio faliui. reperio geminat. p. ut repperi. uincio uiciui. fancio fanciui.

Legō uerbū tertiæ coniugationis correptæ sic declinatur
Modo fatēdi tēpore præsentis. Nūeri singularis. ego lego: tu legis: ille legit. Nūeri plu. nos legimus: uos legitis illi legunt.

Eodē mō tpe præterito minuscq̄ perfecto. Nūeri singularis ego legebā: tu legebas: ille legebat. Nūeri plu. nos legebamus: uos legebatis: illi legebant.

Eodē mō tpe præterito perfecto. Nūeri sing. ego legi: tu legisti: ille legit. Nūeri plu. nos legimus: uos legistis: illi legerunt et legerē.

Eodē mō tpe präterito plusq̄perfecto. Numeri sing. ego legeram: tu legeras: ille legerat. Numeri plu. nos legeramus: uos legeratis: illi legerant.

Eodē modo siue promissiuo tēpore futuro. Numeri sing. ego legam: tu leges: ille leget. Numeri plu. nos legemus: uos legetis: illi legent.

Modo imperandi tpe præsenti ad secundam et tertiā personā tantū. Numeri sing. lege tu: legat ille. Numeri pluralis. legite uos legant illi.

Eodē modo tēpore futuro. Numeri sing. legito tu: legito ille. Numeri plu. legitote uos: legunto illi.

Mō optādī tēpore præsenti. Nūeri sing. utinā ego legam: utinam tu legas: utinam ille legat. Numeri plu. utinā nos legamus: utinā uos legatis: utinam illi legant.

Eodē mō tpe präterito minusq̄perfecto. Numeri sing. utinā ego legerē: utinā tu legeres: utinā ille legeret. Nūeri plu. utinā nos legeremus: utinā uos legeretis: utinā illi legerēt. Eodē mō tpe präterito pfecto. Nu. sing. utinā ego legeri: utinā tu legeris: utinā ille legerit. Numeri plu. utinā nos legerimus: utinā uos legeritis: utinā illi legerit. Eodē mō tpe präterito plusq̄perfecto. Nu. sing. utinā ego legissē: utinā tu legisses: utinā ille legisset. Nu. plu. utinā nos legissemus: utinā uos legissetis: utinā illi legisset. Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. utinā ego legā: utinā tu legas: utinā ille legat. Nu. plu. utinā nos legamus: utinā uos legatis: utinā illi legāt. Mō cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sig. cū uel si ego legero. cū uel si tu lege

ris:cū uel si ille rit. Nu. plu.cū uel si nos legerimus: cū uel si uos ritis:cū uel si illi rit. Mō īfinito siue ppetuo numeris et plōis cōfusis tpe præsēti legere. Eodē mō tpe pō legisse. Eodē mō tpe futuro lectū ire et cturū eē. Gerūdi uel picipalia uel supina uerba sūt. legēdi do dū:lectū:p ticipale tantū lectu. Participia nascūtur ab hoc uerbo faciēdi duo præsētis tpis et futuri:ut legēs lecturus.nomē lector:appellatio lectio.

Egor uerbū patiēdi sic decliatur. Mō fatēdi tpe præsēti.Nu.sing.ego legor:tu eris uel ere:ille legitur. Nu.plu.nos legimur:uos mini:illi legūtur. Eodē mō tpe pō minusq̄perfecto. Nu.sing.legebar ego.tu baris:bar tur ille. Nu.plu.legebamur:bamini uos:bātur illi. Eodē mō tpe pō pfecto:lectus ego sū:tu ctus es:ctus ille ē. Nu.plu.nos lecti sumus:uos cti estis:illi cti sūt. Et ulterio re pō pfecto:lectus ego fui:tu ctus fuisti:ctus ille fuit. Nu.plu.nos lecti fuimus:uos cti fuistis:illi cti fuerūt et fue re. Eodem mō tpe pō plusq̄perfecto.Nu. sing. lectus ego erā:tu ctus eras:ctus ille erat. Nu.plu.lecti nos era mus:cti uos eratis:cti illi erant. Et ulteriore präterito plusquā pfecto.Nu.sing.lectus ego fuerā:tu ctus fueras ctus ille fuerat. Numeri plu.lecti nos fueramur:cti uos fueratis:cti illi fuerant. Eodē modo siue promissiuo tē pore futuro.Nu.sing.legar ego:tu legeris:legetur ille. Nu.plu.nos legemur:uos legemini:legentur illi. Modo imperandi tempore præsenti ad secundam et terti am personā.Nu.sing.legere tu.legatur ille. Nūeri.plu.

legimini uos: legantur illi.

Eodem modo tpe futuro. Nūeri singularis: legitor tu: legitor ille. Numeri pluralis. uos legiminor: legūtor illi.

Modo optādi tpe præsenti. Nūeri singu. utinā ego legar: utinā legaris tu: utinā legatur ille. Nūeri plu. utinā legamur nos: utinā uos legamini: utinā legātur illi.

Eodē modo tpe præterito minusq̄perfecto. Nūeri singularis: utinā ego legerer: utinā legereris uel legerere tu: utinā legeretur ille. Nūeri plu. utinā legeremur nos: utinā legeremini uos: utinā legerentur illi.

Eodē modo tēpore præterito pfecto. Nūeri singularis: utinā ego lectus sim: utinā tu lectus sis: utinā ille lectus sit. Numeri pluralis: utinā nos lecti simus: utinā uos lecti sitis: utinā illi lecti sint.

Et ultetiore præterito perfecto. Numeri singularis: utinā lectus ego fuerim: utinā tu lectus fueris: utinā ille lectus fuerit. Numeri plu. utinā nos lecti fuerimus: utinā uos lecti fueritis: utinā illi lecti fuerint.

Eodē modo tēpore futuro. Numeri singularis: utinā legar ego: utinā tu legaris: utinā legatur ille. Numeri plu: utinā nos legamur: utinā uos legamini: utinā legantur illi.

Modo coniungendi tpe futuro Numeri singularis: cū uel si ego lectus ero: cum uel si tu lectus eris: cum uel si ille lectus erit. Numeri plu. cum uel si nos lecti erimus: cum uel si uos lecti eritis: cum uel si illi lecti erūt. Et ulteriore futuro. Numeri singula. cum uel si ego lectus fuero: cum

- singularis: ego docebam: tu docebas: ille docebat. Nūc
 ri plu. nos docebamus: uos docebatis: illi docebāt.
- Eodē mō tpe ptō specie perfecta. Nu. singu. ego docui: tu
 docuisti: ille docuit. Nu. plu. nos docuimus uos docui
 stis: illi docuerūt et docuere.
- Eodē modo tpe ptō specie plusq̄ pfecta. Nu. singu. ego do
 cuerā: tu docueras: ille docuerat. Nūc ri plu. nos docue
 ramus: uos docueratis: illi docuerant.
- Eodē mō siue promissiuo tpe futuro. Nu. singu. ego doce
 bo: tu docebis: ille docebit. Nu. plu. nos docebimus: uos
 docebitis: illi docebunt.
- Modo iperādi ad secūdā et tertiā personā tantū tpe præ
 sēti. Nu. sing. doce tu: doceat ille. Nu. plu. docete uos:
 doceant illi.
- Eodē modo tpe futuro. Nūc ri. singu. doceto tu: doceto ille:
 Numeri pluralis. docetote uos: docunto illi.
- Modo optandi tpe præsentis. Nu. singu. ūt ego doceā: ūt tu
 doceas: ūt ille doceat. Nu. plu. ūt nos doceamus: utinā
 uos doceatis: utinam illi doceant.
- Eodē mō tpe ptō spē minusq̄ pfecta. Nu. sing. ūt ego doce
 rē: ūt tu doceres: ūt ille ret. Nu. plu. ūt nos doceremus: ūt
 uos docerētis: ūt illi docerēt. Eodē mō tpe ptō spē per
 fecta. Nu. sing. ūt ego docueri: ūt tu docueris: ūt ille do
 cuerit. Nu. plu. ūt nos docuerimus: ūt uos docueritis:
 ūt illi docuerit. Eodē mō tpe ptō spē plusq̄ pfecta. Nu.
 sing. ūt ego docuissem: ūt tu docuisses: ūt ille docuisset;
 Nu. plu. ūt nos docuissemus: ūt uos docuissetis: ūt illi do

cuiſſent. Eodē mō tēpore futuro. Nu. ſing. ūt ego do
ceā: utinā tu doceas: utinā ille doceat. Nu. plu. utinam
nos doceamus: utinā uos doceatis: utinā illi doceant.
Modo coniunctiuo tpe futuro. Nu. ſing. cum uel ſi ego do
cuero: cū uel ſi tu docueris. cum uel ſi ille docuerit. Nu
meri plu. cum uel ſi nos docuerimus: cū uel ſi uos docueri
tis: cum uel ſi illi docuerint. Modo infinito ſiue ppe
tuo numeris et pſonis cōfuſis tpe præſenti docere. Eodē
modo tpe ptō docuiſſe. Eodē modo tpe futuro doctum
ire uel docturum eſſe. Gerundi uel p̄cipalia uel ſupp̄ia
uerba ſunt hæc docēdi docēdo docendū: doctū. Partici
pia ab hoc uerbo faciendi duo: tēporis præſentis et futuri
ut docens et docturus. nomē doctor: appellatio doctria.

Oceor uerbum patiēdi ſic declinatur. Modo fa
tendi tēpore præſenti. Nu. ſing. doceor ego: doceris
tu: docetur ille. Nu. plu. docemur nos: docemini uos: do
centur illi. Eodē mō tpe ptō minusq̄perfecto. Nu. ſing:
docebar ego: docebaris tu: docebatur ille. Nu. plu. do
cebamur nos: docebamini uos: docebantur illi. Eodē mō
tpe ptō pfecto. Nu. ſingu. ego doctus ſū: tu doctus es: ille
ctus ē. Nu. plu. nos docti ſumus: uos cti eſtis: illi docti ſūt.
Et ulteriore ptō. Nu. ſing. ego doctus fui: tu ctus fuiſti: ille
ctus fuit. Nu. plu. docti fuiſmus nos: docti fuiſtis uos: do
cti fuerunt et fuere illi. Eodē mō tpe ptō plusq̄perfecto.
Nu. ſing. ego doctus erā: tu ctuseras: ille ctus erat. Nūeri
plu. nos docti eramus: uos cti eratis: illi cti erant. Et ulte
riore ptō. Nu. ſing. ego doctus fueram: tu ctus fueras: ille

doctus rat. Nu. plu. nos docti fueramus: uos docti fuera-
tis: illi docti fuerant. Eodē modo siue promissiuo tpe fu-
turo. Nu. sing. docebor ego: doceberis et docere tu: do-
cebitur ille. Nu. plu. docebimur nos: docebimini uos:
docebuntur illi. Modo imperādi ad secūdā et tertiam
p̄sonā tātū. Nu. sing. docere tu: doceatur ille. Nu. plu.
docemini uos: doceatur illi. Eodē modo tpe futuro.
Nu. sing. docetor tu: docetor et doceatur ille. Nu. plu.
docemini uos: docuntor illi. Modo optādi tpe prae-
senti. Nu. sing. ut docear ego: ut docearis tu: ut doceatur
ille. Nu. plu. ut doceamur nos: ut doceamini uos: ut do-
ceatur illi. Eodē mō tpe p̄tō minusq̄ p̄fecto. Nu. sing.
ut docerer ego: ut doceris tu: ut doceretur ille. Nu. plu.
ut doceremur nos: ut doceremini uos: ut rētur illi. Eodē
mō tpe p̄tō p̄fecto. Nu. sig. ego ut doctus sim: tu ut ctus
sis. ille ut ctus sit. Nu. plu. nos ut docti simus: uos ut cti si-
tis: illi ut docti sint. Et ulteriore p̄tō Nu. singu. ego ut do-
ctus fuerim: tu ut doctus fueris: ille utinam doctus fuerit.
Nu. plu. nos ut docti fuerimus: uos ut cti fueritis: illi ut
cti fuerit. Eodē mō tpe p̄tō plusq̄ p̄fecto. Nu. sing. ego ut
doctus eēm: tu ut ctus eēs: ille ut ctus esset. Nu. plu. nos ut
docti eēmus: uos ut cti eētis: illi ut cti essent. Et ulteriore
p̄tō. Nu. sig. ego ut doctus fuissē: tu ut ctus fuisses: ille ut
ctus fuisset. Nu. plu. nos ut docti fuissēmus: uos ut cti fu-
issētis: illi ut cti fuissēt. Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. ut
ego docear: ut docearis tu: ut doceatur ille. Nu. plu. utinā
doceamur nos: utinam doceamini uos: ut doceantur illi.

c iiii

Mō cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sing. cū uel si ego doctus ero
 cū uel si tu doctus eris: cum uel si ille doctus erit. Nu. plu.
 cū uel si nos docti erimus: cum uel si docti eritis uos: cum
 uel si docti erūt illi. Et ulteriore futuro. Nu. sing. cum uel
 si doctus ego fuero: cū uel si ctus tu fueris: cū uel si ctus
 fuerit ille. Nu. plu. cum uel si docti fuerimus nos: cum
 uel si docti fueritis uos: cū uel si docti fuerint illi. Modo ī
 finito siue perpetuo tpe præsenti numeris et personis cō
 fusis doceri. Eodem modo tpe ptō doctū esse. Et ulte
 riore ptō doctū fuisse. Eodē modo tpe futuro doctū iri.
 Participia a uerbo patiēdi duo præteriti tpris et futuri: ut do
 ctus et docendus. Et cætera talia secundæ coniugationis
 sic declinātur. Quædā inueniūtur quæ ī tpe ptō spē pfe
 cta et consuetudine aliter pronuntiātur nec non et in ultri
 mis gerundi: ut ardeo ardes arsi arsum. maneo manes mā
 si māfū. hæreo hæres hæsi hæsum. rideo rides risi risū. sua
 deo suades suasi suasū. torqueo torques torſi tortū. mul
 geo mulges mulſi mulſū et mulctū. mulceo mulces mul
 si mulsum. Et si qua alia inueniūtur his similia modo fa
 tendi in prima pſona. Itē et alia aliter. neo nes neui netū.
 moueo moues moui motū. impleo imples impleui imple
 tū. cieo cies ciui citum. et dicitur cio cis. lugeo luges luxi
 luctū. frigeo frigēs frixi frictū. augeo auxi auctū. uideo
 uides uidi uifum. prandeo prandes prædi pranſū. sedeo
 sedes sedi ſeſſum. Sunt quæ carēt ultimo gerundi: ut puta
 ſtrideo ſtrides ſtridi. ferueo ferues feruui et ferui. et dicitur
 feruo feruis: ut fulgo fulgis et ſono ſonis: et lauo la

uis. fulgeo fulges fulxi et fulsi. urgueo urguesurfi. turgu
eo turgues tursi. Quattuor iterant primā syllabā in spe
cie pfecta. mordeo es momordi morsum. spondeo es spo
pondi sponsum. tondeo es totondi tonsum. pendeo es
pendi pensum. Compositio non iterat præsenti cōsue
tudine: ut respondeo respondi. Apud ueteres iterabat: ut
derondeo detotondi.

Vdio uerbum faciēdi tertiæ coniugatiōis productæ
sic declinatur. Modo fatendi tpe præsenti. Nu.
sing. ego audio: tu audis: ille audit. Nu. plu. nos audi
mus: uos auditis: illi audiunt. Eodē mō tpe ptō minus
quā pfecto. Nu. sing. ego audiebā: tu bas: ille bat. Nu. plu.
audiebamus nos: batis uos: bant illi. Dicebāt ueteres audi
ebā et audibā: ut in futuro audiā et audibo. Eodē mō
tpe ptō pfecto. Nu. sing. ego audiui et audiui: tu isti et au
diisti: ille audiuit et audiit. Nu. plu. nos audiuius: uos
istis et audiistis: illi runt et audiuerunt et audierunt. Eodē
modo tpe ptō plusquā pfecto. Nu. sing. ego audiuerā et
audierā: tu ras et audieras: ille rat et audierat. Nu. plu. nos
audiueramus et audieramus: uos audiueratis et ratis: illi
audiuerāt et audierāt. Eodē mō siue promissiuo tpe fu
turo. Nu. sing. ego audiā et olī audibo: tu audies: ille diet.
Nu. plu. nos audiemus: uos audietis: illi audiēt. Modo
īperādi ad secūdā et tertiā psonā tantū tpe præsenti. Nu.
sing. audi tu: audiat ille. Nu. plu. audite uos: audiant
illi. Eodem modo tempore futuro. Nu. sing. audito tu
audito ille. Nu. plu. auditore uos: audiūto illi.

Modo optandi tpe præfenti. Nu. sing. ūt ego audiā: ūt tu
 audias: ūt audiat ille. Nu. plu. utinā audiamus nos: ūt atis
 uos: ūt ant illi. Eodē mō tpe ptō minusq̄ pfecto. Nu. sing.
 utinā ego audirē: utinā tu res: ūt ret ille. Nu. plu. ūt nos
 audiremus: ūt uos retis: ūt retit illi. Eodem mō tpe ptō p
 fecto. Nu. sing. ūt ego audiuerī et audierī: ūt tu ris et au
 dieris: ūt audiuerit ille et audierit. Nu. plu. ūt nos audie
 rimus et audierimus: ūt uos audiueritis et audieritis: uti
 nā audiuerint illi et audierint Eodē mō tpe ptō plusq̄
 pfecto. Nu. sing. utinā ego audiuiſſē et audiuiſſē: utinā tu
 audiuiſſes et audiuiſſes: utinā audiuiſſet ille et audiuiſſet. Nu
 meri plu. ūt audiuiſſemus nos et audiuiſſemus: ūt uos iſſe
 tis et audiſſetis: ūt iſſent illi et audiſſent. Eodē mō tpe fu
 turo. Nu. sing. ūt ego audiā: ūt tu dīas: ūt diat ille. Nu.
 plu. utinā nos audiamus: ūt uos atis: utinā ant illi. Modo
 coniungēdi tpe futuro. Nu. sing. cum uel ſi ego audie
 ro et audiero: cum uel ſi tu audiueris et audieris: cum uel
 ſi audiuerit ille et audierit. Nu. plu. cum uel ſi audiueri
 mus nos et audierimus: cū uel ſi audiueritis uos et audie
 ritis: cū uel ſi audiuerint illi et audierint. Modo infinito
 ſiue perpetuo numeris et pſonis cōfuſis tpe præfenti au
 dire. Eodē mō tpe ptō audiuiſſe uel audiuiſſe. Eodē mo
 do tpe futuro auditum ire uel auditurū eſſe. Gerūdi uel
 participalia uel ſuppina uerba ſunt: audiendi audiēdo au
 diēdū: auditū. Participale tārū auditu. Participia ab hoc
 uerbo faciendi duo: præfentis tps et futuri: audiens audi
 turus. nomen auditor: appellatio auditio.

Vdior uerbum patiendi sic declinatur. Modo farē
di tpe præſenti. Nu. ſing. audior ego: audiris uel au /
dire tu: auditur ille. Nu. plu. audimur nos: audimini uos
audiuntur illi. Eodem mō tpe ptō minusquāperfecto. Nu.
ſing. audiebar ego: audiebaris tu: audiebatur ille. Nu. plu.
audiebamur nos: audiebamini uos: audiebantur illi. Eo
dem mō tpe ptō perfecto. Nu. ſing. ego auditus ſum: tu
auditus es: ille auditus eſt. Nu. pluralis: nos auditi ſumus
uos auditi eſtis: illi auditi ſūt. Et ulteriore ptō ego auditus
fui: tu auditus fuiſti: ille auditus fuit. Nu. pluralis: nos au
diti fuimus: uos auditi fuiſtis: illi auditi fuerūt et fuere.
Eodem mō tempore præterito pluſquāperfecto. Nu. ſing.
ego auditus eram: tu auditus eras: ille auditus erat. Nūeri
plu. nos auditi eramus: uos auditi eratis. illi auditi erant.
Et ulteriore præterito pluſquāperfecto. Numeri ſingularis
ego auditus fueram: tu auditus fueras: ille auditus fuerat
Numeri pluralis: nos auditi fueramus: uos auditi fueratis
illi auditi fuerant. Eodem modo ſiue promiſſiuo tempo
re futuro. Numeri ſingularis: ego audiar: tu audieris uel
audiere: ille audietur. Nūeri pluralis: nos audiemur: uos
audiemini: illi audientur.

Modo imperatiuo tempore præſenti ad ſecundā et tertiā
perſonam tantum. Nūeri ſingularis: audire tu: audiatur
ille. Numeri pluralis: audimini uos: audientur illi. Eodē
modo tpe futuro. Numeri ſing. auditor tu: auditor ille.
Nu. plu. audimur uos: audiuntur illi. Modo optatio
tempore præſenti. Numeri ſingularis: utinā audiar ego:

ūt audiaris tu: uel audiare: ūt audiatur ille. Nu. plu. ūt
 audiamur nos: ūt audiamini uos: ūt audiātur illi. Eodē
 mō tpe ptō minusq̄ pfecto. Nu. sing. ūt audirer ego: ūt au
 direns tu uel audirere: ūt audiretur ille. Nu. plu. ūt au
 diremur nos: ūt audiremini uos: ūt rētur illi. Eodem mō
 tpe ptō pfecto. Nu. sing. ūt auditus sim ego: ūt auditus
 sis tu: utinā auditus sit ille. Numeri pluralis utinam nos
 auditi simus: ūt uos auditi sitis: ūt illi auditi sint. Et ulte
 riore ptō Nu. sing. ūt auditus fueri: ūt tus fueris: ūt tus fu
 erit. Nu. plu. ūt auditi fuerimus: ūt auditi fueritis: ūt iti fu
 erint. Eodē mō tpe ptō plusquā pfecto. Nu. sing. ūt au
 ditus eēm ego: ūt auditus esses tu: ūt tus eēt ille. Nu. plu.
 ūt nos auditi essemus: ūt uos auditi essetis: ūt illi iti essent
 Et ulteriore ptō plusquā pfecto. Nu. singu. ūt ego auditus
 fuisset: ūt tu auditus fies: ūt ille auditus flet. Nu. plu. uti
 nā nos auditi fuisset: ūt uos auditi fletis: ūt illi auditi
 fuissent. Eodē modo tpe futuro. Nu. sing. ūt audiar ego
 utinā audiaris et are tu: utinā audiatur ille. Nu. plu. ūt au
 diamur nos: utinā mini uos: utinā antur illi. Modo cōiū
 gēdi tpe futuro. Nu. sing. cū auditus ero ego: cū tu audi
 tus eris: cum ille auditus erit. Nu. plu. cum nos auditi eri
 mus: cum uos auditi eritis: cum illi auditi erunt.
 Et ulteriore futuro. Nūeri sing. cum uel si ego auditus fue
 ro cū uel si tu auditus fueris: cū uel si ille auditus erit. Nu.
 plu. cum uel si nos auditi fuerimus: cum uel si uos auditi
 fueritis: cum uel si illi auditi fuerint.
 Mō infinito tpe præsenti nūeris et psonis confusis. audiri.

Modo infinito siue perpetuo numeris et personis confusis
tempore præfenti amare.

Eodem modo tēpore præterito amauisse et amasse.

Eodem modo tēpore futuro amatum ire uel amaturū esse.

Gerundi uel participalia uel supina uerba sunt hæc aman
di:amando amandum:amatum.

Et sunt faciendi et patiendi: amatu uero et sic in omnibus
uerbis quæ eā patiuntur uocem. solūmodo participale ē:
et ab ultimo gerūdi remoto .M. nascitur. hæ duæ uoces
cū sint a præteritis ubi præterita non sunt et ipsæ defunt.

Participia a uerbo faciēdi et neutrali duo: præfens ut amās:
futurū ut amaturus. nomen amator. appellatio amatio.

Noīatiuo numeri singu. hic et hæc et hoc amans: huius a
māris: huic amāti: hūc et hāc amātē et hoc amās: o amās
ab hoc et ab hac amante et amāti. Nūeri plu. hi et hæ
amantes et hæc amantia: horū et harum et horum aman
tium: his amantibus: hos et has amantis et hæc amantia
o amantes et o amantia: ab his amantibus.

Noīatiuo nūeri sing. amaturus amatura amaturū: gto ama
turi amaturæ amaturi: dtō amaturo amaturæ amaturo:
actō amaturū amaturā amaturum: uocatiuo o amature
o amatura o amaturum: ablatiuo ab amaturo ab amatura
ab amaturo. Noīatiuo nūeri plu. amaturi amaturæ a
matura: gto amaturorum amaturarum amaturorū: dtō
amaturis: actō amatuos amaturas amatura: o amaturi o
amatūræ o amatura: ablatiuo ab amaturis.

Mor uerbū patiēdi primæ cōiugatiōis sic decliatur

c

Mō fatēdi tpe praesēti. Nu. sing. ego amor: tu aris et are: ille
 atur. Nūeri plu. nos amamur: uos amamini. illi amantur.
 Eodē modo tpe praeterito minusq̄perfecto. Nūeri sing. ego
 amabar: tu baris uel bare: ille batur. Nu. plu. nos amaba-
 mur: uos bamini: illi bātur. Eodem mō tpe ptō perfecto.
 Nu. sing. ego amatus eram: tu amatus eras: ille tus erat. Nu.
 plu. nos amati eramus: uos amati eratis: illi amati erant.
 Et ulteriore ptō. Nu. sing. ego amatus fuerā: tu atus fue-
 ras: ille atus fuerat. Nūeri plu. nos amati fueramus: uos
 ati fueratis: illi amati fuerāt. Eodē mō siue promissiuo
 tpe futuro. Nūeri sing. ego amabor: tu beris: ille bitur.
 Nūeri plu. nos amabimur: uos amabimini: illi amabuntur.
 Mō ipatiuo tpe praesēti ad secūdā et tertiā psonā. Nu. sig.
 amare tu: ametur ille. Nu. plu. amēini uos: amentur illi.
 Eodē mō tpe futuro. Nūeri sing. amator tu: amator ille.
 Numeri plu. amaminor uos: amūtor et amētur illi.
 Modo opatiuo tpe praesēti. Nūeri sing. utinā amer ego
 utinā ameris tu: utinā ametur ille. Nūeri plu. utinā ame-
 mur nos: utinā amemini uos: utinā amentur illi.
 Eodē mō tpe praeterito minusq̄perfecto. Nūeri sing. utinā
 amarer ego: utinā amareris tu: utinā amaretur ille. Nūe-
 ri plu. utinā amaremur nos: utinā amaremini uos: utinā
 amarētur illi. Eodē mō tpe praeterito perfecto. Nūeri
 sing. utinā ego amatus sim: utinā tu amatus sis: utinā ille
 amatus sit. Nūeri plu. utinā nos amati simus: utinā uos
 amati sitis: ut illi ati sint. Et ulteriore ptō. Nu. sing. ut
 ego amatus fuerim: utinā tu amatus fueris: utinā ille ama

tus fuerit. Nūeri plu. utinā nos amati fuerimus: utinam
 uos amati fueritis: utinā illi amati fuerit. Eodē mō tpe
 praterito plusq̄perfecto. Nūeri sing. utinā ego amatus es
 sem: utinā tu amatus eēs: utinā ille amatus eēt. Nūeri
 plu. ut nos amati eēmus: ut uos amati eēris: utinā illi ama
 ti eēnt. Et ulteriore praterito: utinā ego amatus fui
 se: utinā tu amatus fuisses: utinā ille amatus fuisset. Nūe
 ri plu. utinā nos amati fuiffemus: utinā uos amati fuiffes
 tis: utinā illi amati fuiffent. Eodē mō tpe futuro. Nūe
 ri sig. utinā ego amer: utinā tu ameris: utinā ille ametur.
 Nūeri plu. utinā nos amemur: utinā uos amemini: utinā
 illi amētur. Mō coniūgēdi tpe futuro. Nūeri sing. cū
 uel si ego amatus ero: cū uel si tu amatus eris: cū uel si ille
 amatus erit. Nu. plu. cū uel si amati erimus nos: cū uel
 si amati eritis uos: cū uel si illi amati erūt. Et ulteriore
 futuro. Nu. sing. cū uel si ego amatus fuero: cū uel si tu a
 matus fueris: cū uel si ille amatus fuerit. Nūeri plu. cum
 uel si nos amati fuerimus: cū uel si uos amati fueritis: cū
 uel si illi amati fuerit. Mō ifinito siue ppetuo nūeris et
 psonis cōfulis tpe præsenti amari: et adiectiōe syllabæ a
 marier. Eodē mō tpe ptō amatū eē. Et ulteriore ptō a
 matū fuiffe. Eodē mō tpe futuro: amatū iri. Participia a
 uerbo patiēdi nascūtur duo prateriti tpris: ut amatus et
 futuri: ut amādus. illud fit ab ultio gerūdi mutato. m. in s.
 ut amatū atus: hoc fit a pncipio faciēdi præsētis tpris mu
 tato. n. in du: ut amās dus. Et cetera talia uerba q̄ sunt
 priæ cōiugatiōis sic decliant. uerū et pauca discrepāt i spē

perfecta et ultimo gerundi quod ab ea exoritur . tono tonas tonui tonitum. crepo crepas crepui crepitem. Domo domas domui domitum. ueto uetas uetui uetitū. sono sonas sonui sonitū. plico plicas plicui plicitum. frico fricas fricui frictum. mico micas micui micatum. neco necas necui nectum. cubo cubas cubui cubitum. sto steri statum. lauo lauas laui lotum. do das dedi datū. Cōpositio a mico in gerundi tenet. A. ut dimico dimicas dimicatū a plico dupliciter effert: ut implico implicas implicatum et implicatum: complicitū et cōplicitū: explicitū et explicatū: applicitū et applicatū: et in specie perfecta similiter ut explicuit explicauit. implicuit implicauit. applicuit applicauit. multiplico semper habuit multiplicauit et multiplicatū. a cubo identidem ex ueterū consuetudine: ut icubo incubas incubui incubitum. incubo incubas incubauit incubatū quod auiū est. A sto ut insto: asto: cōsto: præsto sic se habent: ut insto instas institi institū. Lauo simplex in gerundi ultimo lauatum: lautum lotū. Compositio a D. mutat coniugationē: ut reddo reddis reddidi redditū uendo uendis uendidi uenditum.

DE SECUNDA CONIUGATIONE.

Oceo uerbum faciendi secundæ coniugationis sic declinatur.

Modo fatendi tēpore præsentis. Nūeri singularis: ego doceo: tu doces: ille docet. Nūeri plu. nos docemus: uos docetis: illi docent.

Eodē modo tēpore præterito specie minusq̃ perfecta. Nūeri

uel si tu lectus fueris: cum uel si ille lectus fuerit. Nūe-
ri pluralis. cum uel si nos lecti fuerimus: cum uel si uos le-
cti fueritis: cum uel si illi lecti fuerint.

Modo infinito siue perpetuo tēpore præsenti numeris et
personis confusis legi. Eodem modo tpe ptō lectū esse.

Et ulteriore præterito lectum fuisse. Eodē modo tpe futu-
ro lectum iri.

Participia deducuntur ab hoc uerbo patiendi duo: præte-
riti temporis et futuri: ut lectus et legendus.

Et cætera talia quæ sunt tertiæ coniugationis correptæ sic
declinantur. Quadā in specie perfecta discrepant et iul-
timo gerundi: ut puta. bibo bibi bibitum. scabo scabi: lābo
lābi: frāgo fregi fractū: ago egi actū: fugio fugi fugitum
pāgo pepigi pactum: facio feci factū: parco pepci et parsi:
parsū: iacio ieci iactū: uico uici uictum: scindo scidi scissū
pando pandi passum: mando mādi manditū: fodio fodi
fossū: emo emi emptū. Et composita ab emo cano ceci-
ni cantum. Compositio aliter: ut succino succinui succen-
tū: uenio ueni uentum: ueneo ueni uenditū: rumpo rupi
ruptum: capio coepi captū: et compositio habet deceptū
linquo liqui licitum: inquio inquit: pario pepi partū. cōpo-
sicio mutat litterā. compio compi comptū: demo dēpsi
demptum: ludo lusi lusum: cudo cudi et cussi cussum: tē-
no tempfi temptum: premo pressi pressum: quatio quassi
quassum: cedo cessi cessum: occido occidi et occisi: ut pō-
peius ait occisum: repo repsi reptum. carpo carpsi carptū
sculpo sculpsi sculptum: nubo nupsi nuptum: gero gessi
d

gestum. mergo merſi merſum. ſpargo ſparſi ſparſum. la-
 ceſſo laceſſui et laceſſi laceſſitum. faceſſo faceſſi quod ſi-
 gnificat abire. paſco paui paſtum. creſco creui cretū. cer-
 no creui cretum. ſterno ſtraui ſtratum. ſapio ſapui et ſa-
 piui ſapitū. peto petiui et petii petitum. pluo ut Varro ait
 plui plutum. ſtuo ſtuoſi ſtutum. ſternuo ſternui ſter-
 nutum. fluo fluxi fluxum. ſtruo ſtruxi ſtructum. gigno
 genui genitum. pono poſui poſitum. pecto pexui pexum.
 necto nexui nexum. ueteres dixerunt nexi pexi. excello ex
 cellui. pinxo pinxui piſtum. aſpicio aſpexi aſpectum. un-
 guo unxi unctum. coquo coxi coctum. pellicio pellexi
 pelectum. tango tetigi tactum. dixere ueteres tanxi. tego
 texi tectum. ſugo ſuxi ſuctum. cingo cinxi cinctum. tra-
 ho traxi tractum. pergo perrexi perrectum. ſurgo ſurre-
 xi ſurrectum. conquiniſco conquieſſi. pungo pupugi pun-
 ctum.

Sunt in hac coniugatione uerba quæ iterant primam ſylla-
 bam ſpeciei perfecti: ut Curro cucurri curſum. diſco didi-
 ci. pungo pupugi. pendo pependi. tendo tetendi. poſco
 popoſci. Et quædam alia confuſe: ut pello pepuli. cano ce-
 cini. fallo feſelli. cado cecidi.

Sunt alia quæ iterant ultimam: ut trado tradidi.

Quædam addita præpoſitione etiam iterant: ut depolco
 depopoſci. ediſco edidici. præcurro præcurri. Verba ſi-
 milia in ſpecie perfecta. acuo aceo acui. frigeo frigo frixi.
 fulgeo fulgo fulſi. cerno creſco creui. paueo paſco paui.
 ſto ſiſto ſteti. fero tollo tuli et tetuli. pendeo pendo pe-

pendi. pādo patior passus sum. Verro Verro patiēdi uer-
sus sum.

Sunt uerba quorum rectus non facile reperitur: ut furis fu-
rit: ouas ouat: roras rorat inquis inquit: faris uel fare fa-
tur. daris uel dare datur.

Aliquando species perfecta aliūde uenit: ut furio insaniui-
ferio percussi. fero tuli. uescor pastus sum. arguor conui-
ctus sum. tollo substuli. ueneo uenditus sum.

Aliquando species perfecta aliter ualet quam iudicat: ut ce-
natus sum: pransus sum: iuratus sum.

Deponentia sic se habent. ordior orsus sum: loquor locu-
tus sū: labor lapsus sū: paciscor pactus sū et pepigi: profi-
ciscor profectus sum: nāciscor naetus sū: irascor iratus sū.

Et cætera talia pauca sunt quæ discrepant: ut defatiscor de-
fessus sum. comminiscor commentus sum. adipiscor ade-
ptus sum. reminiscor caret specie perfecta: fruor fruitus
et fretus sum.

Ero uerbum defectiuum naturæ faciendi sic decli-
natur.

Modo fatendi tempore præsentis. Numeri singularis. ego
fero: tu fers: ille fert. Numeri pluralis: nos ferimus: uos
fertis: illi ferunt.

Eodem modo tempore præterito minusquā perfecto. Nu-
meri singularis. ego ferebam. tu ferebas: ille ferebat.
Numeri pluralis. nos ferebamus: uos ferebatis: illi fere-
bant.

dii

Eodem modo specie perfecta temporis præteriti. Numeri singularis. ego tulī: tu tulisti: ille tulit. Numeri pluralis. tulimus nos: tulistis uos: tulerunt et tulere illi.

Eodē modo tēpore præterito plusquā perfecto. Nūeri singularis. ego tuleram: tu tuleras: ille tulerat. Numeri pluralis. nos tuleramus: uos tuleratis: illi tulerant.

Eodem modo tēpore futuro. Numeri singularis. ego feram tu ferēs: ille feret. Numeri pluralis. nos feremus: uos feretis: illi ferent.

Imperandi modo tēpore præsentī ad secundā et tertiā personā. Numeri singularis. fer tu: ferat ille. Nūeri pluralis. ferte uos: ferant illi.

Eodem modo tpe futuro. Nūeri singu. ferto tu: ferto ille. Numeri pluralis. fertote uos: ferunto illi.

Modo optandi tpe præsentī. Numeri singularis. utinā ego feram: utinā tu feras: utinā ille ferat. Numeri pluralis. ūt nos feramus: utinam uos feratis: utinam illi ferant.

Eodē modo tpe præterito minusquā perfecto. Numeri singularis: utinā ego ferrem: utinā tu ferres: utinam ille ferret. Numeri pluralis. utinā nos ferremus: utinam uos ferretis: utinam illi ferrent.

Eodem modo tpe præterito perfecto. Numeri singularis. utinam ego tulerim: utinā tu tuleris: utinā ille tulerit. Numeri pluralis. utinam nos tulerimus: utinam uos tuleritis: utinam illi tulerint.

Eodē modo tpe præterito plusquā perfecto. Numeri singu. utinā ego tulissem: utinā tu tulisses: utinam ille tulisset.

Nu. plu. ūt nōs tuliffemus: ūt uos tuliffetis: ūt illi tuliffēt.
 Eodē modo tempore futuro. Numeri fīgularis. utinā ego
 feram: utinam tu feras: utinā ille ferat. Numeri plura
 lis. utinam nos feramus: utinā uos feratis: utinā illi ferāt.
 Modo coniungendi tēpore futuro. Numeri fīgularis. cū
 uel fi ego tulerō. cū uel fi tu tuleris. cum uel fi ille tulerit.
 Numeri pluralis. cum uel fi nos tulerimus. cum uel fi uos
 tuleritis. cum uel fi illi tulerint.
 Modo infinito numeris et personis confufis tempore præ
 fenti ferre. Eodē modo tempore præterito tuliffe. Eodem
 modo tempore futuro : latum ire et laturum eſſe.
 Gerundi uel participalia: et ſuppina uerba ſunt. ferendi. fe
 rendo: ferendum: latum.
 Participia naſcūtur ab hoc uerbo faciendi duo: præſētis et
 futuri tēpōris: ut ferēs et laturus. nomē lator. appellatio lato.
 Eror uerbū patiendi ſic declīnātur. Modo faten
 di tēpore præſenti. Numeri fīgularis. ego feror : tu
 ferris: ille fertur. Numeri pluralis. nos ferimur: uos fe
 rimini: illi feruntur.
 Eodē tpe præterito minusq̄ perfectō. Numeri fīngu. ego fe
 rebar: tu ferebaris uel ferebare: ille ferebatur. Numeri
 pluralis. nos ferebamur: uos ferebamini: illi ferebantur.
 Eodē mō tpe præterito. Nu. fīngu. ego latus ſū: tu latus eſ: ille latus
 eſt. Nu. pluralis. nos lati ſumus: uos lati eſtis: illi lati ſūt.
 Et ulteriore præterito. Nu. fīngu. ego latus fui: tu latus fuiſti : ille
 latus fuit. Nu. plu. nos lati fuiimus: uos lati fuiſtis: illi la
 ti fuerūt et fuere. Eodem mō tpe præterito plusquā pfectō.

d iii

Nūeri singula. ego latus erā: tu latus eras: ille latus erat.
 Nūeri plu. nos lati eramus: uos lati eratis: illi lati erant.
 Et ulteriore præterito plusquāperfecto. Numeri sing. ego latus fueram: tu latus fueras: ille latus fuerat. Nūeri plu. nos lati fueramus: uos lati fueratis: illi lati fuerant.
 Eodē mō siue promissiuo tpe futuro. Nu. sing. ego ferar: tu fereris: ille feretur. Nu. plu. feremur: feremini: ferentur.
 Mō imperādi tpe præsentī ad secūdā et tertiā psonā tātū ferre tu: feratur ille. Nu. plu. ferimini uos: ferantur illi.
 Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. fertor tu: fertor ille. Nu. plu. ferimur uos: feruntur illi. Modo optādi tpe præsentī. Nu. sing. ūt ego ferar: ūt tu feraris: ūt ille feratur. Nu. plu. nos ūt feramur: uos ūt feramini: ūt illi ferantur.
 Eodē mō tpe p̄tō minusquāperfecto. Nu. sing. ūt ego ferrer: ūt tu ferreris: ūt ille ferretur. Nūeri plu. ūt nos ferremur ūt uos ferremini: ūt illi ferrentur. Eodē mō tpe p̄tō p̄fecto. Nu. sing. ūt ego latus sim: ūt tu latus sis: ūt ille latus sit. Nu. plu. ūt nos lati simus: ūt uos lati sitis: ūt illi lati sint. Et ulteriore p̄tō p̄fecto. Nu. sing. ūt ego latus fueri: ūt tu latus fueris: ūt ille latus fuerit. Nu. plu. ūt nos lati fuerimus: ūt uos lati fueritis: ūt illi lati fuerint.
 Eodē mō tpe p̄tō plusquāperfecto. Nu. sing. ūt ego latus esse ūt tu latus esses: ūt ille latus esset. Nu. plu. ūt nos lati essemus: ūt uos lati essetis: ūt illi lati essent. Et ulteriore p̄tō plusquāperfecto. Nu. sing. ūt ego latus fuisset: ūt tu latus fuisses: ūt ille latus fuisset. Nu. plu. ūt nos lati fuisset: ūt uos lati fuissetis: ūt illi lati fuissent. Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. ūt ego ferar: ūt tu feraris: ūt ille fera

tur. Nu. plu. ūt nos feramur: ūt uos ferāmini: ūt illi ferātur. Mō cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sing. cū uel si ego latus ero: cū uel si tu latus eris: cū uel si ille latus erit.

Nu. plu. cū uel si nos lati erimus: cū uel si uos lati eritis: cū uel si illi lati erūt. Et ulteriore futuro. Nu. sing. cū uel si ego latus fuero: cū uel si tu latus fueris: cū uel si ille latus fuerit. Nu. plu. cū uel si nos lati fuerimus: cū uel si lati uos fueritis: cū uel si illi lati fuerit. Mō ī finito tpe præsēti nūeris et psonis cōfusis: ferri. Eodē mō tpe ptō latū ēē. Et ulteriore ptō latū fuisse. Eodē mō tpe futuro: latum iri. Participia nascuntur ab hoc uerbo patiendi duo præteriti tps et futuri: ut latus: ferēdus.

Audeo uerbū neutro passiuū sic declinatur. Mō factēdi tpe præsēti. Nu. sing. gaudeo ego: tu gaudes: ille gaudet. Nu. plu. nos gaudemus: uos tis: illi dent. Eodē mō tpe ptō minusquā pfecto. Nu. sing. ego gaudebā: tu bas ille debat. Nu. plu. nos gaudebamus: uos batis: illi bant. Eodē mō tpe pfecto. Nu. sing. ego gauisus sū: tu sus es: ille sus est. Nu. plu. nos gauisi sumus: uos uisi estis: illi uisi sūt. Et ulteriore ptō pfecto. Nu. sing. ego gauisus fui: tu isus fuisti: ille gauisus fuit. Nūeri plu. nos gauisi fuimus: uos uisi fuistis: illi gauisi fuerūt et fuere. Eodē mō tpe ptō plusquā pfecto. Nu. sing. ego gauisus erā: tu sus eras: ille sus erat. Nu. plu. nos gauisi eramus: uos uisi eratis: illi gauisi erāt. Et ulteriore ptō plusquā pfecto. Nu. sig. ego gauisus fuerā: tu gauisus fueras: ille gauisus fuerat. Nūeri pluralis. nos gauisi fueram: uos gauisi fueratis: illi gauisi fuerāt. Eodē mō siue promissiuo tempore futuro. Nūeri singularis

ego gaudebo:tu gaudebis:ille gaudebit. Numeri pluralis.nos gaudebimus:uos gaudebitis:illi gaudebunt.

Modo imperādi tpe praesenti ad secundā et tertiā personā Numeri singularis.gaude tu:gaudeat ille. Nūeri pluralis.gaudete gaudeant.Eodē modo tpe futuro Numeri singularis:gaudeto tu:gaudeto ille. Nūeri pluralis.gaudete uos:gaudunto illi.

Modo oprandi tpe praesenti.Numeri singularis.utinā ego gaudeam:utinā tu gaudeas:utinā ille gaudeat. Numeri pluralis.utinā nos gaudeamus:utinā uos gaudeatis:utinā illi gaudeant.

Eodē modo tpe praeterito minusq̄perfecto.Numeri singularis.utinā ego gauderē:utinā tu gauderes:ūt ille gauderet. Numeri pluralis.utinā nos gauderemus:utinā uos gauderetis:utinā illi gauderent.

Eodē modo tpe praeterito pfecto.Numeri singularis.utinā ego gauisus sim:utinā tu gauisus sis:ūt ille gauisus sit. Numeri pluralis.utinā nos gauisi simus:utinā uos gauisi sitis:utinā illi gauisi sint.

Et ulteriore praeterito pfecto.Numeri sing.ūt ego gauisus fuerim:ūt tu gauisus fueris:ūt ille gauisus fuerit.Nūeri plu.ūt nos gauisi fuerimus:ūt uos gauisi fueritis:ūt illi gauisi fuerint. Eodē mō tpe ptō plusquā pfecto. Nūeri sing.ūt ego gauisus eēm.ūt tu gauisus esses.ūt ille gauisus esset. Nūeri plura.ūt nos gauisi essemus:ūt uos gauisi essetis:utinā illi gauisi essent.

Et ulteriore ptō plusquamperfecto.Nu.sing.ūt ego gauisus

fuissem: ut tu gauisus fuisses: ut ille gauisus fuisset. Nu.
plu. ut nos gauisi fuissemus: ut uos gauisi fuissetis: ut illi
gauisi fuissent. Eodē modo tpe futuro. Nūeri singu.
ut ego gaudeā: ut tu gaudeas: ut ille gaudeat. Nu. plu.
ut nos gaudeamus: ut uos gaudeatis: ut illi gaudeant.

Modo cōiugendi tpe futuro. Nūeri sing. cū uel si gauisus
ero: cū uel si gauisus eris: cū uel si gauisus erit. Nu. plu.
cum uel si nos gauisi erimus: cū uel si gauisi eritis: cū uel
si gauisi erunt. Et ulteriore futuro. Nūeri sing. cū uel
si gauisus fuero: cū uel si gauisus fueris: cū uel si gauisus
fuerit. Nūeri pluralis. cū uel si gauisi fuerimus nos: cū
uel si gauisi fueritis uos: cum uel si illi gauisi fuerint.

Modo infinito tpe præsenti nūeris et psonis cōfusis: gau-
dere. Eodē mō tpe ptō: gauisū esse. Et ulteriore ptō ga-
uisū fuisse. Eodē mō tpe futuro: gauisū ire et gauisurū
esse. Gerūdi uel pticipalia et supina uerba sūt: gaudēdi:
gaudēdo: gaudēdū: gauisū. Participia ab hoc uerbo neu-
tro patiēdi nascūtur duo: præsentis tpris et futuri: ut gau-
dēs et gauisurus: appellatio gaudiū.

Sic declinantur audeo: fido: et soleo. nā in specie pfecta
habēt ausus sum: cuius præsens et futurū optandi est du-
plex: ut ut audeā et ausim: factus sum: fisis sū: solitus sū:
ueteres dixerūt solui: ut ait Varro.

Olo uerbum neutrum sic declinatur. Modo fatē
di tpe præsenti. Nu. sing. uolo ego: tu uis: ille uult.

Numeri pluralis. uolumus nos: uultis uos: uolunt illi.

Eodē mō tpe ptō ininufpfecto. Nūeri sing. ego uolebā:

tu uolebas: ille uolebat. Nu. plu. nos uolebamus: uos uolebatis: illi uolebāt. Eodē mō p̄tō p̄fecto. Nu. sing. ego uolui: tu uoluisti: ille uoluit. Nu. plu. nos uoluimus: uos uoluistis: illi uoluerūt et uoluere. Eodē mō tpe p̄tō plusquāp̄fecto. Nu. sing. ego uoluerā: tu uolueras: ille uoluerat. Nu. plu. nos uolueramus: uos uolueratis: illi uoluerāt. Eodē mō siue promissiuo tpe futuro. Nu. sing. ego uolam: tu uoles: ille uolet. Nu. plu. nos uolemus: uos uoletis: illi uolent. Mō imperādi tpe p̄senti ad secūdā et tertiā p̄sonā. Nu. sing. fac uelis tu: fac uelit ille. Nu. plu. fac uelitis uos: fac uelit illi. Compositio admittit in p̄senti. noli tu: nolite uos. Et in futuro: nolito tu. Modo optādi tpe p̄senti. Nu. sing. ūt ego ueli: ūt tu uelis: ūt ille uelit. Nu. plu. ūt uelimus nos: ūt uelitis uos: ūt uelint illi. Eodē modo tpe p̄tō minusquāp̄fecto. Nu. sing. ūt ego uellē: ūt tu uelles: ūt ille uellet. Nu. plu. ūt nos uellemus. ūt uos uelletis: ūt illi uellēt. Eodē mō tpe p̄tō p̄fecto. Nu. sing. ūt ego uolueri: ūt uolueris tu: ūt uoluerit ille. Nu. plu. ūt nos uoluerimus: ūt uos uolueritis: ūt illi uoluerit. Eodē mō tpe p̄tō plusquāp̄fecto. Nu. sing. ūt ego uoluissē: tu ūt isses: ūt ille issēt. Nu. plu. ūt nos uoluissēmus: ūt uos uoluissetis: ūt illi issēt. Eodē mō tpe futuro. Nu. sing. ūt ego ueli: ūt tu uelis: ūt ille uelit. Nu. plu. ūt nos uelimus: ūt uos uelitis: ūt illi uelint. Modo cōiūgēdi tpe futuro. Nu. sing. cū uel si ego uoluerō cū uel si tu uolueris: cū uel si ille uoluerit. Nu. plu. cum uel si nos uoluerimus: cū uel si uos uolueritis: cū uel si illi

uoluerit. Mō ī finito tpe præſēti nūeris et pſōis cōfufis uelle. Eodē mō tpe ptō: uoluiſſe. Participiū præſētis tps tātum: uolens: ſic et nollens.

EO uerbum neutrum ſic declinatur. Modo fatendi tēpore præſenti. Numeri ſing. ego eo: tu is: ille it. Nu. pluralis: nos imus: uos itis: illi eunt.

Edē mō tpe ptō minusquāperfecto Nu. ſing. ego ibam: tu ibas: ille ibat. Nu. plu. nos ibamus: uos ibatis: illi ibant.

Eodē mō tpe ptō perfectō. Nu. ſing. ego iui: tu iuiſti et iuiſti: ille iuit et iit. Nu. plu. nos iuimus: uos iuiſtis et iſtis: illi iuerūt iuere et ierunt.

Eodē modo tpe ptō pluſquāperfecto. Nu. ſing. ego iuerā: et ierā: tu iueras et ieras: ille iuerat et ierat. Nu. plu. nos iueramus et ieramus: uos iueratis et ieratis: illi iuerāt et ierāt.

Eodē mō ſiue promiſſiuo tpe futuro. Nu. ſing. ego ibo: tu ibis: ille ibit. Nu. plu. nos ibimus: uos ibitis: illi ibunt. Veteres etiam dixere: iā

ies: iiet. Modo imperandi tpe præſenti ad ſecundam et tertiā perſonā. I tu: eat ille. Nu. plu. ite uos: eāt illi.

Eodē modo tpe futuro. Nu. ſing. ito tu: ito ille. Nu. plu. itote uos: eunto et iunto illi.

Modo optādi tempore præſenti. Numeri ſingularis. utinā cam ego: utinam eas tu: utinam eat ille. Numeri pluralis: utinā eamus nos: utinā eatis uos: utinam illi eant.

Eodem modo tempore præterito minusquā perfectō. Nu. meri ſingularis: utinam irem ego: utinā tu ires: utinam iret ille. Numeri pluralis: utinam iremus nos: utinam iretis uos: utinam irent illi.

Eodē modo tempore präterito pfecto. Numeri singularis
utinā ego iuerim et ierim:utinā tu iueris et ieris: utinam
ille iuerit et ierit. Numeri plu.utinā nos iuerimus et ie
rimus:utinā uos iueritis et ieritis:utinā illi iuerit et ierint.

Eodē modo tpe präterito plusq̄ pfecto. Numeri singularis.
utinam ego iuissē et issem:utinā tu iuisses et isles:utinā
ille iuisset et isset. Nūeri pluralis.utinā nos iuissēmus
et issemus: ūt uos iuissetis et issetis:ūt illi iuissēt et issent.

Eodē mō tpe futuro. Numeri singularis:utinā ego eam:ūt
tu eas:utinā ille eat. Numeri pluralis.utinā nos eamus
utinam uos eatis:utinam illi eant.

Modo coniūgendi tpe futuro. Numeri singularis. cum uel
si iuero et iero:cū uel si iueris et ieris:cum uel si iuerit et ie
rit. Nu. plu. cū uel si iuerimus et ierimus:cum uel si iue
ritis et ieritis:cum uel si iuerint et ierint.

Modo īfinito tpe præsenti nūeris et psonis confulis ire. Eo
dē mō tpe pto: iuisse et isse. Eodē mō tpe futuro: itū ire et
iturū esse. Gerūdi pticipaliaque et supina uerba sūt hæc
eundi: eūdo: eūdū: itum. pticipale tantū: itu. Participia ab
hoc uerbo neutro nascūtur duo: præsētis tpris et futuri
ut iens huius eūtis: et iturus. Sic declinātur cōposita eius
dē: ut redeo adeo. Edo uerbum faciendi differt a cæteris
uerbis tertiæ coniugationis correptæ in aliquot uocibus
ut ego edo: tu es: ille ē: ego comedo tu comes: ille comest.
Et ī pto minusq̄ pfecto optandi et cōiūgēdi. utinam ego
essem: utinam tu esses: utinam ille esset: utinā ego comēs
sem: ūt tu comesses: ūt ille comesset. Et sic ī multitudine.

In modo imperandi tpe presentis. esse comeste. tpe futuro. esto
comesto. his uocibus. M. Cato sapenunero utitur. ualet
etiam et in eo analogia. Sunt uerba uocis tertiae personae
et numeri singularis. ipso tamen significato numeris et per-
sonis confusis quae sic declinantur.

Modo fatendi tpe presentis penitet. Eodem modo tpe praeterito minusquam perfecto: penitebat. Eodem modo tpe praeterito plusquam perfecto: penituit. Eodem modo tpe futuro: penitebit.

Modo imperandi tempore presentis et futuro: peniteat. Modo optandi tpe presentis: utinam peniteat. Eodem modo tempore praeterito plusquam perfecto: utinam peniteret. Eodem modo tempore praeterito plusquam perfecto: utinam penituerit. Eodem modo tempore praeterito plusquam perfecto: utinam penituisset. Eodem modo tpe futuro: utinam peniteat. Modo coniungendi tpe futuro: cum uel si penituerit. Modo infinito tpe presentis penitere. Eodem modo tpe praeterito penituisse.

Sunt uerba quae ab aliis nascuntur uocis patendi etiam numeris ac personis confusis quae sic declinantur. Modo fatendi tpe presentis: legitur. Eodem modo tpe praeterito minusquam perfecto: legebatur. Eodem modo tpe praeterito plusquam perfecto: lectum est. Et ulteriore praeterito plusquam perfecto: lectum fuit. Eodem modo tpe praeterito plusquam perfecto: lectum erat. Et ulteriore praeterito plusquam perfecto: lectum fuerat. Eodem modo siue promissiuo: legetur. Modo imperandi tpe presentis et futuro: legatur. Modo optandi tpe presentis: utinam legatur. Eodem modo tpe praeterito minusquam plusquam

eto:utinā legeretur. Eodē modo tpe praterito pfecto:uti
 nam lectum sit. Et ulteriore praterito pfecto:utinam le
 ctum fuerit. Eodem modo tempore praterito plusquam
 pfecto:utinam lectum esset. Et ulteriore praterito plus
 quā pfecto:utinam lectū fuisset. Eodem mō tēpore futu
 ro:utinam lectum erit. Et ulteriore futuro:utinam lectū
 fuerit. Modo ifinito tempore præsenti:legi. Eodem mo
 do tempore praterito:lectum esse. Et ulteriore praterito
 lectum fuisse. Eodem modo tempore futuro:lectum iri.
Sunt uerba plurimū defectiua: ut puta: in fit. fax so faxlis fax
fit. Salue imperandi et saluete: et modo infinitiuo saluere
te iubeo. Saluo saluas pro salute danda Seneca ususest.
Vnde patiendi saluor: et uocabulum saluator: quibus eti
am in posteriore philosophia plinius utitur. cædo cædite
haue hauete hauef. quæso in praterito quæsi. et prima p
sona præsenti quæsumus. quæsi utitur Lucretius.

DE ADVERBIO.

Duerbiū sequitur uerbū. nam sine eo sensus pfectus
non uidetur. Cū dico lego dubiū est: an bene an ppe
ram: ea de causa hæc pars inuenta cui est addita iteriectio
nisi quis in numero luxuriari cupit.
Aduerbio accidūt tria: qualitas: significatio: figura. Quali
tas est qua itelligimus: an aduerbia ab aliis ptribus oratio
nis oriātur. s. noie: pronoie: uerbo: an per se fiant. Ab acci
dētibus aduerbia fiūt: ut ab docto docte. pauca discrepāt
et probus ait esse undeci: ut puta. duriter a duro: nauiter
a nauo: largiter a largo: puriter a puro. Et in tus. diuini

tus a diuino: hūanitus ab hūano: publicitus a publico. A
 quibusdā duplex ē aduerbium: ut leniter et lene: faciliter
 et facile. In medio collatiōis gradu neutrale trāsīt in ad
 uerbiū: ut maius et melius: et alterius forme maiusculę me
 liusculę. Itē aliter in im: partim a pte: uiritim: regulati: po
 culatim: guttatim: gradati: aceruatim: furtim: geminatim
 minutatim: scortatim: chortatim: stillatim: sēsīm: sigillati:
 turmatim: tactim a tāgo: tractim a traho: sepati a separo.
 Itē aduerbia esse creduntur cum dicimus. Sum uel es uel ē
 romæ: sacrificor ephesi: glorior sagunti: studui athēnis
 pugnaui thebis: moror bonillis: fui gadrianopoli: eo ro
 mā: pergo athēnas: decedens cilicia: uenio alexandria. Et
 cum significamus nos ituros: redeo alexandriā: rus adce
 do sic domū atque militiā. Sunt etiā in. u. ut diu. noctu.
 M. Varro e pronoiibus ita deducit: ille: illic: illuc: illinc: il
 lō: iste: istuc: istinc: istō: hic: hæc: hinc: huc: idē ibidē:
 idētidē: eōdē: meus meatim: tuus tuatim: suus suatim: no
 ster nostrati: uester uestratim. Et significant more meo:
 more tuo: more suo: more nostro: more uestro: hæc uolu
 it esse tātū sedecim Varro: probus alia adiecit. Ex pro
 uocabulis. quo: qua: quomodo: quicque: quoque: quodā:
 quadā: uspiā: usquam: aliquo: alicubi: qualiter. Significa
 tio est qua qui uerba ualeāt accipimus: ut puta. Tēpo
 ris. modo. heri. hodie. nūc. pridie. olim. cras. statim.
 Loci. itus. foris: itro. foras. idē. aliūde. aliō. Et quæ e pronoi
 bus nascūtur. ille. iste. hic. is. idē. Nūeri. semel. bis. ter. Et
 cætera talia. Adnuētis. sane. Hortātis. eia. age. agite:

Ordinis: deinde: deinceps: prius. denique: primo: ante.
Interrogantis: Cur: quare: quid: itane: nempe: nonne: quam
obrem: utrū. **Iraſcentis.** ue. **Inuocātis.** Heus: eueo: o
Prohibētis. Ne. **Adfirmantis.** Næ. **Separātis.** Seor
sum: ſegregatim: ſemote. **Euenti.** forte: fortuitu. **Qua**
litatis. bene: male pulchre: ſapiēter. **Quantitatis.** Nimi
nimium: plus: maius: multū: tantū: rātillū: ſatis: parump.
Collationis. **Magis:** melius: fortius: potius: plus. Et ſubiugi
tur quam uel intelligitur. **Iurātis.** hercule: mehercule.
mehercules. a quibusdam. pol: ædepol: perpol: caſtor: di
uſſidius: mediuſſidius. **Negātis.** Non: haud: nequaquā
minime. **Demonſtrantis.** en: ecce: eccum. **Oprantis:**
utinam: o: oſi: quidſi: ſi: ſiſi. **Exclamantis** attrāctiōis eſt
ut pro iup piter: pro iuppiter: o tēpora: o mores. **Simili**
tudinis: quaſi: ceu: itaque: perinde: ac: acſi: ut: item: uelut:
ueluti: tanquā: ſic: quēadmodum. **Dubitantis.** forſam:
fortaſſe. fortaſſis. an uerū. **Reſpōdētis.** hei heu. **Comu**
nicantis. pariter. una. ſimul. **Optionis.** potius. immo.
Perſonalis. meatim: uatim.

Sunt aduerbia quæ cum unum ſignificēt dupliciter efferū
tur. ut num. nunc. ut. uri. quomodo. aliquō. ibi. ibidē. illo.
illuc. proruſus. proruſum. forte. fortaſſe. fortaſſis. forſan. for
ſitan. tum. tunc. ſicut. ſicuti. ruſus. ruſum.

Sunt aduerbia quæ ſibi reſpondēt: ut tum. cum. quidam cō
iunctiōni adſcribunt et aiunt tum eſſe inchoati: cum uero
rei pfecte: ut etiam tam et quam. **Sodes** a quibusdam di
citur aduerbiū precatiōis. a quibusdā nomē ad aliquid.

Sunt aduerbia in o:tertio:subito:consulto:matutino:conti-
nuo:tripartito:gratuito:perpetuo:necessario:fortuito:or-
pinato. Et cætera talia:et alia iam.nequaquã:nequicquã:
bifariam:trifariam:quadrifariã:ab nequã appellatiõe. ne-
quiter. Item alia in us:ut fūditus:radicitus:nudiuster
tius:coelitus:stirpitus:eminus:cōminus.

Sunt aduerbia quæ habent similitudinē cum aliis partibus
orationis:ut cum uocabulo:subite:docte. Cum prouo-
cabulo. quo:qui:qua. Cum pronoiē. hæic:hac. Cum
uerbo. age:agite:pone. Cum cōiunctiõe. quare:si:quã
obrem:quando:ue:cum. Cum præpositiõibus. præter
ante:post:præ:contra:propter:circa:circū:subter:iuxta:
coram:palam:prope:super:pene:usque.

Sunt aduerbia in. I. quæ uidetur uocabula esse:ut uesper:re-
ceptui:ostentui:motui:usui:iure:iniuria. Et alia apprime
adfarim. iū guntur cum præpositionibus:ut depost:dere-
pente:proporro:abhinc:abusque.

Attractio i aduerbiis cū adfectu. **Qu**ãdo aliquid fit quod
probamus et dicimus. a bene omnia:a prudenter omnia.
Quando admiramur. oe ridiculum caput. oe impuden-
dētē hominē. eo quid. **Qu**ãdo improbamus. heu indignū
facinus. o crimen non auditum. Adseueratio quando ad-
nuimus aliquid iuste ac pie factū dicimus fas. quãdo ne-
gamus dicimus nefas. Adseueratio et attractio simul.
pro nefas pro superi. pto iuppiter. Interiectio i aduer-
biis:utputa dolentis. heu:hei:ho:hue. Lamētandi. aa:
atat. Admirandi. labe:pape. Bacchantis. iho:ihoe.

e

Arridentis.ah:aha:hahaha. Hortantis.iage:iaie:
 Laudantis.euge:e. Virantis.apage. Vocantis.co:o:
 co. Ironice.Hui.a: Recordantis.em:e. Silentium
 iniūgendi.ist:staa. Prohibendi.ha.ha.aai. Conque
 rendi cum dolore.ai:a. Gementis:uou:uae. Refici
 endi.Euan. Irridendi.bon:batt:babo. Veteres scri
 bunt:cum hæ particulæ et similes suspiranter et motu a
 nimi enuntiantur ad interiectionem pertinere: quæ pars
 aduerbiorum est. Cum sine adfectu qui παροο dicitur
 proferuntur:aduerbium sibi uindicat. Quidam pro in
 teriectione attractionē et adseuerationem posuere: quod
 altera pars attrahit altera adseuerat. Nostra cum non in
 terfit in pluribus romani sermonis luxuriari membris cū
 aduerbio uagare permisimus.

DE CONIUNCTIONE.

Oniūctio quæ et uinculū siue copula dicitur est quæ
 necit ordinatque sententiam.

Coniunctioni adcedunt tria.species: ordo:figura. Species
 uim ostendit:cuius partes sunt quinque. prima cōiungit
 utputa.que: atque: at:ac.

Altera disiungit et segregat.aut ne: an:ue:uel:neque. Ter
 tia explet:ut quidem:equidem:tum:porro:quoque:autē:
 nimirum:ideo:igitur:saltem. Equis aliqua aduerbia esse
 putantur.

Quarta causalis et ut ait Probus quattuor:et.xx.habet par
 tículas equis sunt simplices.vii.si:num:nam:quādo:qui

seu: sed. Decem et septem compositæ. nisi: etsi: si tum: si qui
dem: etiamsi: quandoquidem: siue: præterea: sin etiam:
quatinus: nisi: tam etsi: namque: quoniam: quin etiam: et
enim: enim uero. additur et quanam.

Quinta rationalis: ut probò uidetur tris et. xx. habet parti
culas: equis sunt simplices sex. ut cæterum: item: ita: quip
pe: enim uero. Additur his et ergo: compositæ. xiiii. præ
fertim: itaque: quia: quapropter: at qui: alioqui: ideo quo
niam: quãquam: quamuis: et licet: propterea: quoniã qui
dem: scilicet: quamobrem.

Probus .iii. coniunctiones esse et causalis et rationalis spe
ciei. enim et enim: enim uero.

Sunt qui figurate legunt sine: et putant rationalis speciei
quod minime Probo placet.

Rationales dicuntur quod rē propositã ratione cõfirmãt
utputa. lucet igitur dies est.

Sunt et aliæ inferendi coniunctiones: ut quamquam: quo
minus: et si: tam etsi.

Aliæ referēdi: ut magis: potius: immo: tamquam. Plinius
secundus inferendi appellat illatiuas et referendi relati
uas.

Et alia quæ sũt modi fatendi. utputa: dum: quamquam: an
tequam: postquam: quatenus. Et optandi ut utinam: ne:
Et coniungēdi: tam etsi: donicum: donec: quamuis: licet:
dummodo: postquam: priusquam.

Ordo est quo præponuntur et postponuntur coniu
nctiones. præponuntur octo. ac: at: ast: sine: seu:

uel. sin: aut. Subiiciuntur sex. neque: autem: enim: ue: que: quoque. cætere ut libet ponuntur.

DE PRAEPOSITIONE.

Præpositio dicta: quia præponitur siue casum habeat siue componatur: ut ad illum eo et a deo. interdū sub iicitur ornatus causa: ut tecum: mecum: italiam usque: crurum tenus.

Præpositionis inseparabilia sunt duo. species et uis. Species in quattuor partis distributa ē. prima seruit loquelis: ut diduco. dis disūgo. re reiicio. se secedo. am amnuo. com comparo. Secunda seruit accusandi casui cuius sunt xxx. ut ad: apud: ante: aduersum: aduersus: cis: citra: circū: circa: contra: erga: contra: iter: intra: extra: iuxta: ob: penes: per: prope: propter: præter: post: pone: secundum: ultra: usque: trans: supra: secus: circiter.

Tertia species seruit auferendi cuius sunt. a: ab: abs: absque cum: coram: pro: cum: clam: de: e: ex: præ: palam: sine.

Tenus iūgitur et auferendi et gignendi: ut Lucretius labrorū tenus interea perpotet amarū absynthi: laticem.

Quarta species accusandi et auferendi subministrat: ut in: sub: super: subter. Vis est: qua præpositiones ualent: ut apud forum et coram prætore.

LIBER QVARTVS.

Omina iunguntur cum uocabulis gignendi: ut. T. liuius lætæ eloquentiæ. P. scipio romanæ uirtutis. L. asinius miræ iucūditatis. Et uocabula cū uocabulis. Imitator uetustatis Maro. eloquii Ro. princeps Cicero. Rex

aſiæ Mitridates. plenus fati. diues agri. rapax pecuniæ. cupidus lucri. ſtudioſus poetarū. Egenus rerū. indigus opū præſcius. ſcius. conſcius futurorum. gnarus uirtutis. particeps ipii. certus fati. Mille et duo milia nūmū. ſciēs belli. Exercitus et expertus militiæ præfeſtus urbi et urbis.

Noia facta uocabula cū noibus: ut Brutus Cicerōis: Lælius cicerōis: Eneas uirgili. Mecenas maronis: Atticus aſini. Et cætera talia. Noia ſiue uocabula cum dtō. Vtilis mihi. grauis illi. commodus urbi. iucundus omnibus. Itemque liberalis: idoneus: carus: pius: acerbus: peſtifer: intentus: inimicus: inuidus: maliuolus: par: proximus: aptus.

Nomina ſiue uocabula cum accuſatiuo. perofus lucem. ex oſus bella. tortus comā. ruber uultum. ſeptus crinem corolla: et hæc eadem cum auferendi: ut flauus crinem et crine.

Nomina ſiue uocabula cum ablatiui. ſecundus ab rege. matius uirtute. inſignis fama et egregius. Itemque uehemēs glorioſus. conſpicuus: contentus: orbis: incenſus: uictus: adfectus: fatigatus: ifirmus: alienus: dignus: opus hac re. Opus illam rem dixere ueteres: et opus huius rei.

Et nomina et uocabula: ut Pompeio conſule. cæſare dictatore. Rege Numa.

Verba omnia cum nominatiui iunguntur præter ea quæ cōſufos numeros atque perſonas habēt: ut ſum pius. ſio prudens. ſedeo hilaris. dominor libens. ſeruiuo inuitus. Ex illo priore dicimus. ſum tibi cure. et ex ſequenti. ſio ab illo diues. Et ſic utimur auferendi quotiēs aliunde ſignifica-

mus res procedere: ut emi a te librum. oritur e monte fōs
incedo honestus. ambulo sapiens. dormio securus.

Verba faciendi cum genitiuo et accusatiuo. damno te scele
ris. arguo te criminis. aſtimo parui. Item reprehendo. in
crepo: accuſo: exiſtimo cenſeo. moneo illum huius rei.

Sunt quædam uoces quæ per gignendi caſum proferuntur
ut quanti: tanti: tantidem: plurimi: mini: pluris: mino
ris: parui: magni. Emo et uendo his genitiuis iunguntur
licet Seneca ait. magno emiſſe neutralia: ut tanti illum fa
cio. Et ſimpliciter cum genitiuo: egeo: indigeo: abundo:
Deponentia: obliuiſcor: miſereor: remiſcor: diſcrucior:
recordor. Ex his cū accuſandi etiam caſu: obliuiſcor: re
miſcor: recordor.

Et cū auferēdi: diſcrucior aī et aīmo cū dtō: miſereor tui et
tibi. Et itē illa quæ ſūt confuſis nūeris et perſonis in uoce
faciendi cum genitiuo et accuſatiuo: penitet: tedit: miſe
ret: piget: pudet. Et cum genitiuo tantum: intereſt: refert
Et ambo cum auferendi pronominum: ut mea intereſt:
tua: ſua noſtra: ueſtra. Et mea ipſius intereſt.

Verba faciēdi cum datiuo et accuſatiuo: ut præfero rebus
omnibus litteras: pono: præpono: antepono: fero: antefe
ro: propero: rapio: ſurripio: euello: eruo: adſido: illudo: ad
uerto: duco: dico: rependo: præuideo: conſulo: extorqueo:
iudico: ſeruo: mitto ſubiicio: acquirō: do: præbeo: tribuo: i
pendo: exhibeo: impero: præſto: mando: præcipio: iduo mi
hi ueſtem et induo me ueſtem. Dono tibi munus et do
no illum munere. prohibeo tibi hāc rem: prohibeo te ab

hac re. Et cū datiuo tantū: ipono tibi idest decipio te. pro-
uideo mihi: idemque ualet prospicio et consulo. unde cō-
sul deducitur. consulo illum de uirtute scilicet consilium
accipio. Et in alio significato. consulo tibi consiliū do. sol-
uo tibi nūmos: et aliter ualet. soluo te uinculis. rogo tibi
hanc rem: et rogo te hanc rem. exuo tibi uestem. exuo te
uestem. exuo te uestibus. Neutralia cum datiuo. noceo ti-
bi. Cato per uim faciēdi protulit: ut fruges a frigore noce-
būtur. et columella utitur. metuo illi malū: sic et timeo. in-
uideo tibi litteras. studeo libris: ueteres dixere libros. ob-
strepo tibi tānū. et itē supplico: adsum: adsi: deo: seruiuo obe-
dio: obtēpero: placeo: parento: acquiesco: adcedo: adsen-
tio. L. Siſēna dixit adsentior: accurro: succurro: obuiā eo:
obuiam fio. Salustius dixit obuiatum est. A quibusdam
neutralia existimantur prouideo et consulo. sed alteri re-
pugnat Ouidii carmē: consulitur phebus: et dicimus cum
genitiuo .oro boni consulas idest prouideas.

Deponentia cum datiuo. medeor illi: conuicior: gratulor:
peruaricor: patrocinator: ancillor: amicor: blandior: domi-
nor: adulator. Pacuuius dixit nostrum adulat sanguinem.
Et Cicero dominor natura patiendi protulit: luctor: ser-
mocinor: altercor: insidior: opitulor. Et quæ sūt nūeris et
psonis cōfusis: placet: libet: attinet: liquet: p̄tinet: accidit:
cōuēit: cōtigit: licet. quæ pro arbitrio scribētis trāseūt ī ite-
gra. Verba faciēdi cū actō oīa: ut rideo: fastidio: Neutra-
lia huic obliquo iūcta sapiūt naturā faciendi: propterea
nō facile dignoscūt: ut aro: pulso: cano obiurgo: aduerto:
e iiii

femino:curro cursum: nauigo equor: uigilo noctem. dor
mio hiemē. uolo aerē. trāseo flumē . Et patiēdi fiūt in ter
tiis p̄sois. cāpus curritur. nauigatur equor. uigilatur nox :
āer uolatur. Tota mihi dormitur hiemps. transitur tibe
ris. Et quæ non transeunt. uiuo uitam . seruiio seruitutem
Et non contra. obiurgo illi et illum. aduerto tibi et te.

Deponētia cum accusatiuo: populo: predor: enitor: uenor:
metior: aspernor: arbitror: ordior: ineditor: adipiscor: ue
reor: nanciscor: iaculo: polliceor: comitor. molior: patior
opperior: mereor: miseror: piclitor: meditor: dignor: imi
tor: alloquor: emulo: liceor codicem deci. asse . Vtor hęc
rem et illa re: sic abutor et fūgor et fruor: et pro obligare:
liuius decem uadibus uadatus est reum. et uador illum. lo
quor magna. Itemque. sequor: paciscor: egredior: ingre
dior: adior: testor: obtestor: conspico: suspico: miror:
sector: contempro: tueor: aucupor: tuor: piscor: opinor: ul
ciscor: cōtemplor: precor. Et cōmunia uerba oīa quæ sūt
amplector: criminor: moror: osculo: largior: hortor: ue
neror: hospitor: interpretor. Et ab his cōposita. Dignor il
lū magistratu: confiteor iudici mandata. testor tibi mētē:
Stipulor deliquētem. i. interrogo: et stipulor a censore . i.
iterogor. Aliquando stipulari est spondere. Veritus sū ra
ro in patiendi natura cū duplici actō faciēdi uerba. flagi
to rogo. doceo: posco: peto: celo: uestio: exuo: cigo: mōeo:
spolio: induo. Et ab his composita . doceo te litteras et de
litteris. Quæ sūt nūeris et p̄sonis cōfusus cū actō: iuuat:
decer: delectat. Et hęc trāseūt in integra. Et quod nūquā

transit oportet.

Verba faciēdi neutralia et deponētia cū ablatiuo . honoro
illū digitate. hōesto opibus. hōero fructibus. ifignio. pri
uo: tēpero: obefo: opulēto: opīmo: fagino: pulmēto: ibuo:
afficio: placo deos ture. sacrifico: orbo. r̄dolet potus ne c̄ta
re. redolēt mella tymo. Valerius Flacchus redolētem ne
c̄tare rorē. Virgilius. redolētque tymo fragrātia mella :
careo: idigeo: egeo: uulgus abhorret ab hac rōne. nō hāc
rōnē: audio: accipio: cado: discrepo : letor laude: defisto:
uescor cibo: dissentior: glorior uictoria: cōfligo cū hoste
et manus consero: pugno. luctor: et nitor hasta: mutuor:
ut luna mutuatur lumē a sole. Et alterius uocis ac nature
mutuo do: mutuo das: mutuo dat . et sic mutuo accipio :
cōtēdo. male mereor et benemereor de illo. Demereor of
ficio aicū. Quintilianus pleniori obsego demereor amā
tissimos mei: hoc ē bene mereor de amātissimis meis: ue
neo. Pedianus. alii bona semūcia uenierūt. Oleo unguē
tū et unguēto. timeo tibi et de te. uapulo ab illo. exulo pa
tria. nubito pōponia scipioni melius q̄ si dixeris a scipiōe.
Maret magno stipēdio nunc miles. Līx nullo merent
lucro: et mereor stipēdia: pasco oculos pictura. Verba
patiēdi ablatiuū cū prāpositiōe adcipiūt: ut liber legitur
a me. Sunt quādā uerba uoce neutralia sēsū patiēdi et
ablatiuo iūgūtur et simpliciter pronūciātur: ut gaudeo:
caleo calesco : tepeo tepesco: ardeo ardesco: frigeo frige
sco: turgeo turgesco: rigeo rigesco : flauo flauesco : pal
leo pallefco. Et cætera talia quæ principiū affectus signi

ficant: ut fio calidus. initium ibi est. ex his ardeo et palleo
possunt accipere accusandi casum: ut palleo morbum: et ardeo
puellam. pendetque ab amore. Sunt uerba quae per se ponuntur
in tertia persona: ut pluit: tonat: grandinat: fulminat:
coruscat: fulgurat: scintillat. Adcipiunt et nominatiuum: ut plu-
it lapis: sanguis: et ablatiuum pluit lapidibus et sanguine:
sic pluit gradum et gradine. Et in altera significatione ful-
minat aper. Noia siue uocabula cum uerbo cõtetus sum
raucus sum. fictus sum. ortus sum. Gerundi et participia casus ac-
cipiunt uerborum unde nascuntur: ut legens uolumen. legen-
di uolumen. Et futurum modi infiniti id etiam sequitur quod
indefinitum est uerbum: ut credo uos uolumen lecturum. Et
credo uos lectum ire: et a uobis lectum iri. Medius col-
lationis gradus iungitur cum ablatiuo singularis numeri
et multitudinis. ut fortior achille hector: et achilles forti-
or troianis. ueteres etiam dixerunt de multitudine gentis suae
ut fortior troianis Hector. pro quo recens consuetudo ac-
cipit tertium gradum cum genitio quod dicitur supremus: et suplati-
uus ut fortissimus troianorum hector et graecorum achilles:
ueteres mihi uidetur hac uoce non significatione uariasse
et alius est loquendi modus ut non legi doctiore hominem
quam Varrone et quam Varro est. utrique additur casus sui sim-
plicis: ut prope urbem cum dicimus: non omittimus propius
urbem et proxime urbem. et illud consulissimus plebis tro-
iane aeneas: et eius gentis pugnacissimus hector. Seneca
de puerorum prima exercitatione sic ait. Facilius enim insidunt
singula circumscripta et carminis modo inclusa: ideo pueris et

ſentētiās edifcēdas damus: et has quas graci chrias uocāt
q̄a cōplecti illas puerilis animus pōt: q̄ adhuc nō capit cer
ti fructus uim. Sūt hi flosculi qui primordia dicendi isti
tuunt: et blande præcedūt eloquētiā futurā. Sentētia
est uox uniuersalis et breue dictū alicuius: quo intelli
gimus quod imitādū quodque uitādū in uita cupimus et
pronūtiamus sine mētionē eius p̄sonæ qui dixerit. Et ali
ter. Sentētia est breuis sermo hortās et dehortās: ut fa
cere et pati fortia romanū est. Et liberi hoīs est sine uolu
ptate uita. Noīatiuo nūeri sing. hic liber hō ē: qui sine
uoluptate uiuit. ḡtō liberi hoīs est sine uoluptate uiuere.
dtō libero: hoī cōuenit sine uoluptate uiuere. actō liberū
hoīem eē existimo q̄ sine uoluptate uiuit. uocatiuo o liber
hō es si sine uoluptate uiuis. ablatiuo ab libero hoīe pro
cedit sine uoluptate uiuere. Nūeri plu. Noīatiuo libe
ri hoīes sūt q̄ sine uoluptate uiuūt. ḡtō liberorū hoīum
uirtus est sine uoluptate uiuere. dtō liberis hoībus adscri
bitur sine uoluptate uiuere. actō liberos hoīes esse cense
mus q̄ sine uoluptate uiuunt. uocatiuo o uos hoīes liberi
estis q̄ sine uoluptate uiuītis. ablatiuo ab liberis hoībus
exēplū ducitur sine uoluptate uiuere. Chria ē usus di
ctorū aut factorū q̄ traditur notitiæ et exercitatiois cā in
ludis līariis. Sumūt pulchra dictorū aut factorū exēpla
et danī edifcēda pueris. Aliī. Chria est breue dictū quod
ad p̄sonā r̄ferī. unde pueris utilitas manat et iō nomē for
tita ē chria. genera eius plura sūt. unū ut dixit ille aut dice
re solebat. Alterū in respōdēdo ut iterrogatus diogenes

cur die accēsam lucernam ferrēt: respondit . Inquiro ho
 minē. et idem interrogatus de pueri ebrietate respondit il
 lum a patre ebrio genitum esse. Tertium est in factis : ut
 Crates cū indoctum puerū uidisset pedagogū percussit.
 Quartū pene huic par: ut mīlo cū consueuerit uitulū fer
 re taurum tulit. Item igitur dixit Cato. litterarū radices a
 maras esse: fructus iucundiores. Dixit Virgilius. Degene
 res animos arguit. Et dicere solebat .M. Cato leges esse
 neruos ciuitatis. Demosthenes orator interrogatus unde
 tantū eloquētie habuisset respondit. plus olei consumpsi
 q̄ uini. Et. M. dicere solebat. Cura cibi magna uirtutis in
 curia. Noīatiuo numeri singularis. hic Iugurta: dixit
 omnia romæ uenalia esse. ḡtō huius iugurte : dictū fertur
 omnia romæ uenalia esse. dtō huic iugurte: protulisse li
 buit omnia romæ uenalia esse. actō hūc iugurtam dixisse
 memorant omnia romæ uenalia esse. uocatiuo o iugurta
 ex animo dixisti omnia romæ uenalia esse. ablatiuo ab iu
 gurta: dictū scio omnia romæ uenalia esse. Noīatiuo
 numeri pluralis iugurte: dicere soliti sūt omnia romæ ue
 nalia esse. ḡtō iugurtarū fermo fertur omnia romæ uena
 lia esse. dtō iugurtis: ex aīo dictū attribuerit oīa romæ ue
 nalia esse. actō iugurtas: professos aiunt oīa romæ uenalia
 esse. uocatiuo o iugurte: uestrū fuit dicere oīa romæ uena
 lia esse. ablatiuo a iugurtis: illud manauit oīa romæ uena
 lia eē. Eriologia ē rō causā in exēplo psonarū cū pro
 pōitur uita alicuius: ut licet regnādi cā uiolare ius. Quia
 idē fecit cæsar: et licet abstinē a libidie q̄a idē fecit scipio.

Noīatiuo numeri sing. hic. *M. furius Camillus constantia*
iētus fortunæ uicit: et ego sic ferēdo uincā. gō huius. M.
furii camilli cōstantiæ fortuna fugit morā. Et sic mei ipsi
us par laus erit. dtō. M. furio camillo fortiter ferēdo ces
fit fortuna: et mihi perseveranti cedit. actō. M. furium ca
millū fortiter ferētē fortuna metuit. Et in e non minus ti
mebit. uocatiuo o. M. furi camille constantia fortunam
domuisti. ablatiuo a. M. furio camillo fortiter ferēdo for
tuna exuperata traditur: et eodem modo a me uincetur.
 Noīatiuo numeri pluralis. *M. furii camilli fortiter aduer*
sa ferendo uicerūt fortunā: et nos similiter faciemus.
gō. M. furiorū camillorū fortis animus reppulit fortu
nā: et nostri facinus idem erit. dtō. M. furiis camillis con
stanter ferētibus: fortuna locū dedit nobis constantibus
idē eueniet. actō. M. furios camillos fortiter ferendo hor
ruit fortuna. Et nos etiā refugiet. uocatiuo o. M. furii ca
milli fortiter ferendo fortunā uicistis. ablatiuo a. M. fu
riis camillis fortiter ferentibus: fortuna domita est: a no
bis similiter uincetur. Vicia oris et linguæ non possūt
nisi sono demonstrari: et in singulis litteris uiciū eē pōt
ut cū qs. I. crasse pronūtiarit lotacismū facit. cū uero. L.
labdacismū. cū uero. M. metacismū: ischnotesia a uocis
gracilitate: platiasmos est a uocis nimio hiatu. Cilosto
mia quādo in sūmis labiis uox scinditur. Barbarismus
in loquēdo et scribendo uitiū est cū quis uel pronūtiarit
uel insolenter scripserit. Eiusdē uitii reus est si quādo ali
qs minaciter aut crudeliter fecerit. nā crudele barbarum

dicimus. Ea uox ante diui aug. aetatem non fuit.
Solecismus est uicium in oratione. et dicitur a solis urbe ci-
litiae quae pompeiopoli inde est appellata: quod eius in-
cole atheniensibus uiciose loqui uisi sunt.

Laus est in una quae dicitur orthopeia quae est emēdata cū
suauitate uocum explanatio.

Paraphrasis est interpretatio nō tantū mutato sensu: quā
do id quod alii scripsere nos scribere conamur: aut com-
pendiosius: aut copiosius: aut ornatius. Quintilianus li-
bro. x. Neque ego paraphrasim esse interpretationem tā-
tum uolo: sed circa eosdē sensus certamē atque emulatio-
nem: quae uel sola pueros ad aliquod d. cendi genus per-
ducit. et praesertim quae fit carmibus uertendis. Itaque ni-
hil utilius q̄ paraphrasticos facere.

Iamque petit finem pueris facer iste libellus.

Cum sit pro pueris tam breuis esse cupit.

Vna manus capiet totum puerilis: habebit

Ipse tener nullum per graue pondus hylas.

Habes suauissime Ranali quae pro erudiēdis pueris usque
ad carmia et eloquētiā necessaria te poscente uisa sunt: ī
quo sū opere mihi placui quod sine palaestra transigi: ne-
que ius boni: neque prudentis hoīs ratio est pueros lucta
exercere: prima enī aetas sine uiribus illecebras atque blan-
ditias: et iter per uium quærir: utinā assensus adcedat praesertim
tuus: pro quo labor susceptus ē: et ad finem perdu-
ctus. Si uero nimis elegantes aures non probarint: quod
copiosius et eruditius effici potuerit. parcant atque igno-

scant oro. Cum pueris enim loquor: et si persisterit: te cly
peo utar. cui id roganti obsequi quam negare malui. Be
ne ualeas cum Mariote nostro.

FINIS.

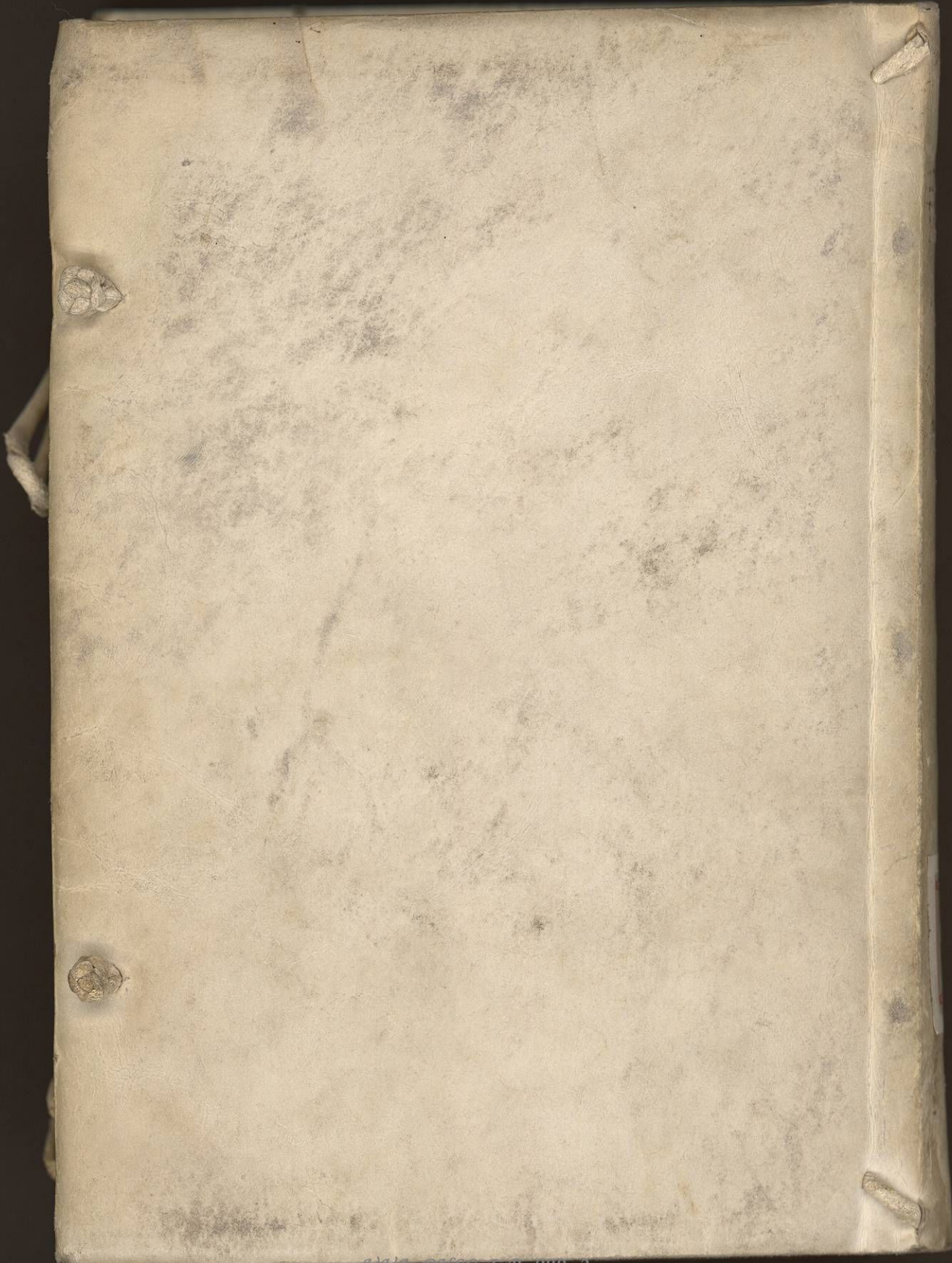
Venetiis Per Baptistam de
Tortis. M. CCCC. lxxxiiii.
die ultimo Martii.

ne hanc cum Matoris nostro
promerit id roganti obedi datus negare malit. Et
tam ore. Cum parte enim hodie: & perficitur. Et

FINIS

Veneris Per Baptista de
Toms M.CCCC.LXXIII
diculino Manni.

468

DIVINIS
et aliorum
de Arte

Grammatica
tractatus varii

148

708

Biblioteca de Santa Cruz

IyR 99

